Влада - Радам !

Голос України

Газета Верховної Ради України

№ 47 (1047) ♦ Вівторок, 14 березня 1995 року ♦ Ціна договірна

Замість емісії грошей — емісія цінних паперів

Міністерство фінансів спільно з Національним банком провели аукціон з продажу державних облігацій внутрішньої позики 1995 року і пообіцяли виконати усі взяті на себе зобов'язання.

За словами голови НБУ Віктора Ющенка, це перша подія на шляху заміни емісії грошей емісією цінних паперів і її без перебільшення можна назвати історичною. Це дасть змогу залучити до держбюджету великі суми грошей, що акумульовані на рахунках комерційних банків та інших юридичних осіб, але не використовувані належно, бо є великий ризик як міжбанківського кредитування, так і кредитування клієнтів. А сьогодні запропоновано цілковито ліквідний варіант.

(Закінчення на 3-й стор.).

Президент України Леонід Кучма: «Питання про подвійне громадянство навіть обговорювати ні з ким не буду»

Всесвітня зустріч на найвищому рівні в інтересах соціального розвитку закінчила роботу. 11—12 березня у Копенгагені побував Президент України Леонід Кучма, де він виступив на цьому представницькому форумі.

Леонід Кучма мав ряд двосторонніх зустрічей, зокрема з Прем'єр-міністром РФ Віктором Чорномирдіним. Президент України і глава російського уряду обговорили перспективу підписання довгострокового Договору про дружбу і співробітництво. Як повідомив кореспондент Укрінформу, Леонід Кучма, зокрема, наголосив: «Щодо питання про подвійне громадянство, яке нам знову нав'язують, то я навіть обговорювати його ні з ким не буду. Цього питання не існує і не повинно існувати. А ось проблеми Чорноморського флоту ми мусимо обговорювати і обов'язково розв'язати. І що скоріше ми це зробимо, тим краще для України».

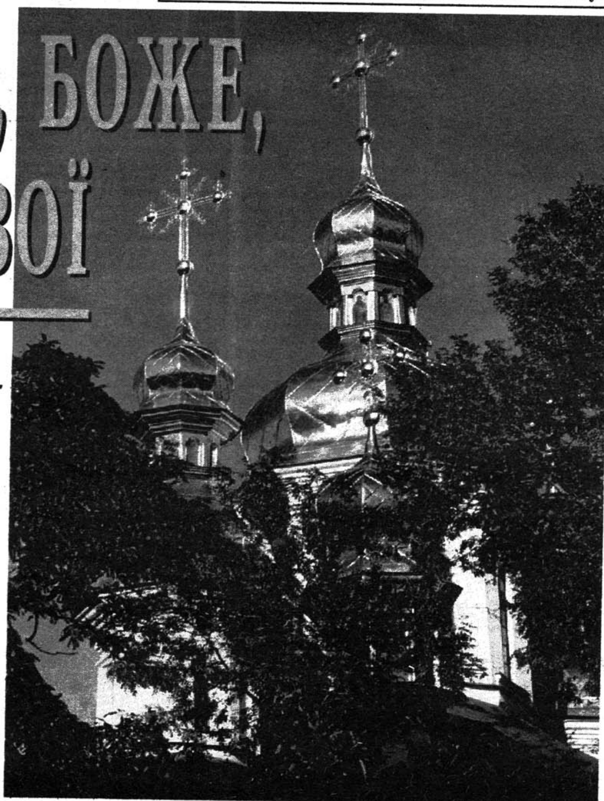
Виступ Президента України на Всесвітній зустрічі друкується на 12-й стор.

ПОРЯТУЙ, БОЖЕ, ХРАМИ ТВОЇ

Києво-Печерська Лавра розпродується іноземцям?..

Лист групи народних депутатів до Президента та Голови Верховної Ради України пронизаний тривогою і гнівом. Він закликає звернути увагу на той стан, в якому опинився унікальний пам'ятник старовинної архітектури — Києво-Печерська Лавра. Вона нині, за словами народних депутатів, «превращена в объект увеселительных прогулок», велика Лаврська дзвіниця руйнується просто на очах — «возле нее опасно находиться, но дирекция заповедника с целью извлечения доходов разрешает экскурсантам подниматься на нее. Ветшают и разрушаются другие здания, пустыри превратились в свалки», а територію Лаври заповнили численні кіоски, у яких йде торгівля «карикатурными изображениями политических деятелей, книгами фривольного содержания, сувенирами, галантерейными товарами и грязной кустарщиной, выполненной в виде священных предметов. Открыто три кафе, где продают спиртное и развлекается веселая публика».

(Закінчення на 16-й стор.)

МВФ — НАДІЙНИЙ ПАРТНЕР

Так заявив на прес-конференції, яка 11 березня відбулася у Міністерстві закордонних справ України, директор-розпорядник Міжнародного валютного фонду Мішель Камдессю, який відвідав нашу країну з дводенним робочим візитом. Гість мав зустрічі у Президента України Леоніда Кучми, Голови Верховної Ради Олександра Мороза, а також мав змогу обмінятися думками щодо співробітництва з Україною цієї впливової міжнародної організації з рядом представників ділових кіл нашої країни.

— Я з задоволенням хочу відзначити,— сказав Мішель Камдессю,— що уряд України разом з вашим Національним банком, за участю фахівців Міжнародного валютного фонду розробили хорошу програму. Я певен, що її підтримає Виконавча рада Фонду, виділивши Україні кредит в 1,8 мільярда доларів. Ця програма буде розрахована на наступні 12 місяців. Ми виділяємо велику суму коштів для того, щоб забезпечити підтримку вашої програми, спрямованої на стабілізацію і реформи.

Я хочу нагадати про зустріч з Головою Верховної Ради Олександром Морозом. Він мене запевнив у тому, що бюджет нинішнього року буде прийнятий в короткі строки. Якщо так, то ми забезпечимо підтримку зусиль України з боку її зарубіжних партнерів, щоб спільними зусиллями досягти успіху.

У Криму — надзвичайна політична ситуація

З огляду на складну політичну ситуацію в регіоні минулої суботи-неділі уряд автономії працював і навіть провів дві пресконференції. У суботу віце-прем'єр уряду Андрій Сенченко заявив журналістам, що президент автономії Юрій Мєшков підписав ряд указів, що блокують роботу уряду. Зокрема йшлося про скасування рішення уряду щодо продажу з аукціону об'єктів незавершеного будівництва (зокрема універсаму в Ялті, їдальні в Євпаторії). Зазначалося, що у держави бракує коштів на розбудову цих незначних об'єктів.

Міністр юстиції автономії Любов Єлісеєва-Бора заявила, що як цей, так і інші укази Мєшкова, видані останнім часом, суперечать законодавству України і автономії. А. Сенченко наголосив: «Це частина тієї масової атаки, що її зазнає уряд півострова з боку президента і ВР Криму з метою примусити його піти у відставку».

(Закінчення на 4-й стор.).

Читайте на 3-й стор.

Дивина, та й годі: майже усі співрозмовники на запитання, хто супроводжував Смирнова, без вагань відповідали: «Військові». Продовження публікації журналістського розслідування «ГУ» «Хто ж справжній куратор цієї справи?»

Офіційно

Розумний компроміс — основа розв'язання усіх проблем

Реформування державної влади в Україні, чітке розмежування функцій усіх її гілок є основою проведення економічних реформ у державі, становлення суспільства на шляху розвитку і прогресу. Саме на цьому повинні нині сконцентрувати свої зусилля усі органи державної влади. Про це йшлося на науково-практичній конференції «Проблеми реформування державної влади в Україні: конституційні та управлінські аспекти», яка проходить у Києві.

У вітальному листі Голови Верховної Ради України Олександра Мороза наголошувалося, зокрема, що пошук шляхів рівноваги гілок влади має відбуватися на основі розумного компромісу — надійної основи при розв'язанні усіх проблем.

Вивчаємо горизонтальний розділ влади

Вчора у Києві розпочав роботу парламентський семінар на тему «Парламенти, прем'єр-міністри та президенти. Аспекти та техніка горизонтального розділу влади». Його організували Верховна Рада України, Консультативно-дорадча рада при ній, Проект парламентської практики «Схід-Захід», Німецька спілка з парламентських проблем. У семінарі беруть участь члени парламентів України, Вірменії, Білорусі, Грузії, Казахстану, Молдови, Росії, Литви, члени парламентів та експерти з Чехії, Франції, Німеччини, Великобританії, Угорщини, Нідерландів, Польщі та США.

Із вступними промовами виступили заступник Голови Верховної Ради О.Дьомін, голова Консультативно-дорадчої ради при ВР доктор Б.Гаврилишин та представник комітету Проекту парламентської практики «Схід—Захід» доктор С.Шуттемаєр. Учасники семінару, виходячи з міжнародного досвіду та вітчизняної специфіки, протягом двох днів розглядатимуть найважливіші проблеми узгодження відносин між законодавчою та виконавчою владами, розмежування функцій між ними, досягнення балансу та взаємного контролю.

У фракціях і групах Верховної Ради України

«Єдність» закликає бойкотувати. Політичні питання

***ЦЯ ЦЕНТРИСТСЬКА** група парламенту підготувала свої пропозиції щодо поліпшення роботи Президії і самої Верховної Ради. Їх суть полягає в тому, щоб повніше забезпечувати депутатів необхідною для роботи інформацією, припинити часті порушення Регламенту, приміром, уникнути такого явища, як обговорення того чи іншого питання без попереднього його опрацювання в постійних комісіях, фракціях і групах.*

А от щодо звіту Президії, то в групі висловлювалося побоювання, що це призведе до затяжної політичної дискусії, що нині вкрай небажана. Адже не ухвалено бюджет, не розв'язано чимало важливих економічних проблем. Тому група закликає депутатів бойкотувати розгляд політичних питань.

— Ми підтримуємо думку про те, — говорить член групи «Єдність» Леонід Костюченко, — що було доцільно провести ротацію в постійних комісіях. Це дало б змогу найефективніше використати потенціал всіх депутатів, повністю розкритися кожному з нас. Це питання плануємо розглянути у березні. А щодо ротації Президії, нових її виборів — це затяжна й безперспективна затія. Так само як і звіт Кабінету міністрів. І нічого це не дасть.

Леонід Михайлович розповів, що група бачить більше користі у проведенні зустрічі депутатів з Президентом України Леонідом Кучмою, так би мовити, за закритими дверима. Мета? Відверто, максимально чесно з'ясувати: що пропонує Президент, які конкретно потрібні закони, щоб економіка України перестала сповзати у прірву. А тоді вже підходити до ухвалення Закону «Про державну владу і місцеве самоврядування в Україні». Від групи «Єдність» в узгоджувальну комісію з опрацювання цього законопроекту входить Віктор Омеліч. Він постійно звіряє з позицією групи ті чи інші варіанти розв'язання проблем і суперечностей цього законопроекту. Так-от, за його інформацією — документ майже готовий до розгляду в парламенті.

— Та заради справедливості слід визнати, — говорить Леонід Костюченко, — що і парламент минулого скликання, хоча я й не схильний його звинувачувати, і нинішній склад Верховної Ради упустили питання розробки й ухвалення Конституції України. Існує багато проектів, але робота над остаточним її варіантом все ж таки загальмувалася. І це певною мірою вплинуло на ситуацію — з'явився законопроект про владу. А от якби інтенсивніше працювали над проектом Основного Закону, не потрібна була б ця так звана мала Конституція.

Не бажаючи втягуватися в політичні баталії, група, за словами Леоніда Костюченка, робить наголос на проблемах економічних. Розглядаючи, приміром, концепцію формування бюджету, «Єдність» запропонувала, щоб кожна область одержала з бюджету суму, пропорційну сумі зароблeного валового національного доходу; також слід поступово зменшувати податок на добавлену вартість, щоб наступного року він не перевищував 15—16 відсотків, створити необхідні економічні умови для того, щоб підприємства мали можливість заробити оборотні кошти. У такий лише спосіб можна розв'язувати в державі проблему платіжного балансу. Члени «Єдності» виступають також і за наведення порядку в питаннях соціального захисту — пенсіонерів, школярів, студентів.

— Я б хотів, щоб керівники держави все ж таки знаходили час, — радить депутат Леонід Костюченко, — приїхавши в регіон, спілкуватися не лише, як мовиться, з активом, а й більше дослухатися простих людей, які вже не мають змоги звести кінці з кінцями, звертаються за матеріальною допомогою на прийомах до нас, депутатів. Тоді, мабуть, відповідальності за свої рішення буде більше.

Світлана ПИСАРЕНКО.

Компартія України оголосила себе правонаступницею КПУ у складі КПРС

На другому з'їзді комуністичної партії України, що завершив роботу 12 березня у Києві, делегати оголосили КПУ правонаступницею партії, що існувала у складі КПРС і була заборонена у серпні 1991 року. З'їзд вніс відповідні зміни до статуту партії, прийняв її програму, обрав керівництво. Лідером КПУ вдруге обрано народного депутата України, керівника фракції комуністів ВР Петра Симоненка. Головну ідею нової програми П.Симоненко охарактеризував словами В.І.Леніна: «Не можна вийти з кризи, не рухаючись до соціалізму». Виступаючи з трибуни з'їзду, лідер КПУ назвав основними причинами економічної кризи у державі: «розвал СРСР, політику нещадного пограбування народу, капіталізацію». Аргументуючи перехід КПУ в опозицію до Президента України, він звинуватив Леоніда Кучму у «зраді передвиборних обіцянок, переході на позиції свого суперника Леоніда Кравчука». «Перемога буде за нами», — підсумував Петро Симоненко.

ЗВЕРНЕННЯ
Президента України до з'їзду Комуністичної партії України

Шановні делегати!

Ваш з'їзд зібрався у надзвичайно відповідальний для нашої країни історичний період. З одного боку, відбувається непросттий за своїм змістом перехід України від положення залежного регіону наддержави до стану самостійної держави. З другого — наше суспільство намагається перейти від адміністративно- командної економіки і авторитарно-бюрократичної системи до соціально орієнтованого ринку і демократичних форм існування держави. В реальному житті ці дві лінії розвитку тісно взаємопереплетені, що обумовлює особливу складність суспільних процесів. Крім того, до об'єктивних труднощів, які властиві для будь-якого перехідного періоду, додалися такі, що були зумовлені причинами суб'єктивного характеру, помилками і недоліками політичних сил і лідерів, які визначали державницький курс України.

У результаті життя більшості громадян нашої держави погіршилось, а для багатьох воно стало майже нестерпним. Для Президента України це не є таємницею. Біль і страждання тисяч людей важким відлунням віддаються у моїй власній душі, ні на хвилину не звільняють від тягара відповідальності за долю мільйонів співвітчизників.

Тому для мене є цілком зрозумілою стурбованість різних політичних сил, в тому числі і Комуністичної партії України, за нинішній стан суспільства, його майбутнє.

Але ж який головний висновок слід зробити з цього? Повернути нам назад, відродивши колишній Союз і систему суспільних відносин, чи все-таки керуватися висновком, що історія не знає повторів, що спасіння лише в рухові вперед?

Якщо ми хочемо бути реалістами і дійсно відповідальними перед народом політиками, то повинні дати саме другу відповідь. Вона обумовлена не тільки уроками вітчизняної історії, а й багатющим досвідом зарубіжних країн, які зуміли створити достойні для людини умови життя.

Головне стратегічне завдання вбачаю в тому, щоб еволюційним шляхом, без соціального насилля ввести українське суспільство в природно-історичні умови розвитку, де б людина мала найбільш можливий простір для реалізації своїх сил і здібностей. Бо у всі часи саме за таких обставин держава, народ, нація, людська спільнота були найбільш життєздатними, а людина мала найвищі шанси стати щасливою.

Досвід багатьох країн свідчить, що партії лівого спрямування можуть відігравати позитивну і важливу роль в утвердженні і розвитку соціально орієнтованих демократій.

Впевнений, що в сучасному комуністичному русі в Україні є чимало прибічників конструктивної співпраці з Президентом, які прагнуть не безкінечної конфронтації, а плідного співробітництва заради блага і процвітання народу України.

Висловлюю щиру надію і сподівання, що саме такий підхід знайде підтримку делегатів вашого з'їзду.

Бажаю вам успіхів!

Президент України Леонід КУЧМА.

11 березня 1995 року.

Точка зору

НЕ ТРЕБА ЗМІНЮВАТИ ЛАД

***З ДНЯ** оприлюднення президентського проекту стало зрозуміло, що його автори робитимуть все для того, щоб цей документ прийняли без змін, доповнень і якнайскоріше. Схваленого у першому читанні Верховною Радою проекту закону про місцеві Ради народних депутатів мовби й не було. Засоби масової інформації стали щедро надавати слово тільки прихильникам президентського проекту. Голови обласних Рад, які автоматично стають керівниками адміністрацій, голови окремих міських Рад та інші прибічники влади без Рад подавали законопроект як панацею від бід сьогоденних і майбутніх.*

І ніхто не поцікавився думкою низів. Щоправда, була спроба Верховної Ради почути цю думку від місцевих Рад, але проводити сесії не рекомендували президентські структури.

Напрошується висновок: закон для народу, але без його участі, для Рад, але без Рад. Таке становище не могло не насторожити нас, представників низових Рад, їх депутатів. Сесія нашої міської Ради одноголосно прийняла щодо пропонованого проекту рішення, діаметрально протилежне думці, яку нав'язували засоби масової інформації. Через день сесія районної Ради, в роботі якої взяли участь керівники всіх місцевих Рад району, одноголосно підтримала наше рішення.

Ми вважаємо запропонований Президентом України проект закону таким, що не сприяє зміцненню політичної та соціальної ситуації в Україні, а навпаки — викликає нову хвилю протистояння, нервозності і напруженості. Не сприяє він згуртуванню до роботи щодо розв'язання давно назрілих проблем сьогоднішнього життя України. Автори проекту взялися відсторонити, відтіснити від влади Ради — справді народну владу, виборні представницькі органи, тобто народ в особі робітників, селян, трудової інтелігенції.

Висловлюючи волю своїх виборців, депутати місцевих Рад району заявили про свою незгоду з тією роллю, яку відведено в законопроекті Верховній Раді, її Голові, з ліквідацією Рад на рівні областей і районів, спробою права і обов'язки Рад народних депутатів базового рівня звести практично до рівня діяльності жеків чи органів територіального громадського самоврядування. Дехто хоче, напевно, сьогодні бачити в Радах народних депутатів колективних косарів зі знищення бур'янів, колективних заготівельників яєць тощо.

Необмежена влада Президента разом з прокурорською та одноосібною владою держадміністраторів — це вже не демократія, а її антипод. Тому депутати Гребінківщини вважають, що запропонований законопроект — продуманий шлях не до реформ, а, після їх прикриттям, до капіталізації суспільства, зміни без згоди на те народу, суспільно-політичного ладу. Реформи повинні удосконалювати основи існуючого ладу, а не підривати чи підміняти його.

На передвиборних зустрічах минулого року наказів щодо зміни ладу ми від своїх виборців не одержували, і мови навіть про це не було. Навпаки, люди давали нам наказ зберегти і захистити ті гарантовані соціалізмом права, які народ мав. Воля виборців для кожного з нас, для кожної Ради народних депутатів непорушна, ми відповідальні перед ними і своїм сумлінням.

Наші депутати висловили прохання до Верховної Ради завершити обговорення і прийняти як альтернативу президентському законопроектові закон «Про місцеві Ради народних депутатів та місцеве і регіональне самоврядування», зосередивши особливу вагу на посиленні ролі Рад народних депутатів у житті країни, наданні їм широких повноважень для вирішення всіх проблем суспільства.

Всі ми сьогодні, як і раніше, говоримо про сильну і міцну владу в Україні. Хто ж проти, щоб вона була такою на користь державі, і в першу чергу на користь людям? Тож зміцнюймо її, не експериментуймо над нею. Народові і так від всякого роду експериментів вже аж занадто гірко.

І Верховну Раду, і Президента України обирав народ. І саме в ім'я його вони повинні знайти шлях до ефективної співпраці, показати і нам усім приклад такої роботи. Обопільне їх завдання — добитися за нашої участі прийняття такого закону про Ради народних депутатів, щоб вони стали повновладними господарями на своїй території, а не були прохачами чи попихачами, щоб з ними рахувалися. Щоб вони могли своєю діяльністю виправдати надію людей.

П. БРИЖІЦЬКИЙ, голова Гребінківської міської Ради народних депутатів Полтавської області.

Леонід БРОВЧЕНКО, Володимир КОРОЛЮК, спеціальні кореспонденти «Голосу України»

Хто ж справжній куратор цієї справи?

Журналістське розслідування

(Продовження. Початок у «Голосі України» за 11 березня)

2. Новітній Остап Бендер чи, може, Джеймс Бонд?

Насамперед Павло Смирнов — це справді нещасна людина, яка хапається навіть за соломинку, якщо є хоч маленька надія на порятунок. Його можна зрозуміти, бо так чинив би кожен.

Але спершу на хвильку повернемося у ті травневі дні, коли Голова Верховної Ради наклав свою резолюцію на клопотанні охтирців. Бо саме перед цим, як пригадує Олександр Олександрович, вдруге на його шляху з'явився П. Смирнов. (Уперше — в листопаді—грудні 1993 року, коли саме до О. Мороза, тоді секретаря Комісії з питань агропромислового комплексу, звернувся з проханням посприяти фінансуванню його лікування за кордоном). Новообраний голова пам'ятав ту кількамісячної давності розмову. А тут супроводжуючий П. Смирнова ще й додав, що Павло — «афганець», лікується в госпіталі Міноборони. Отож О. Мороз і пообіцяв допомогти молодій людині і дав доручення вже згадуваному Ю. Білику проконтролювати перебіг подій.

Заручившись підтримкою О. Мороза, П. Смирнов подальшу свою діяльність розгорнув у рідній Охтирці. З подачі С. Кулешова керівництво міста ще у квітні дізналося, що Паша, який «знайомий» з О. Морозом, може посприяти з кредитом, але за умови, що третина піде на його лікування. Тож без вагань підготували листа. Для керівників Охтирки це також була соломинка, остання надія закінчити будівництво, розрахуватися з будівельниками.

ОТЖЕ, заручившись усною підтримкою керівника Верховної Ради, він в Охтирці вже козиряє цим «знайомством», щоб показати, що справа з кредитом вирішена, і отримати лист із міськвиконкому. Так, він діяв дещо авантюрно. Але, знову ж таки, людину, яка хоче повернути зір, можна зрозуміти. Навіть якщо вона діє й авантюрно.

Як розповіла його мати, він народився з глаукомою. Тому навчався у спеціальній школі-інтернаті, що у Вінницькій області. Був направлений на роботу до Сум. Там йому щось не сподобалося, і Павло перевівся у Донецьк. Його кілька разів оперували, зокрема і в Одесі. У грудні 1988 року після стресу, викликаного смертю бабусі (так розповідала мати), втратив зір. Госпіталізували його в Харкові. Після операції поїхав на лікування до Москви.

Розповідає друг дитячих років, електромонтажник «Охтиркабуду» В'ячеслав Шейко:

— Павло повернувся в Охтирку в 1992 році. Казав, лікувався в Москві. З Москви направляли його на консультацію в Америку, у Філадельфію. Просив допомоги зібрати кошти на операцію. Я водив його по підприємствах, установах і організаціях. Просили гроші. Разом з кумом возили в Москву, ходили у американське посольство. Мене туди не пропустили. Йому виклик дали, а мені у візі відмовили. Тоді три дні ми жили в готелі «Росія», за який платив я з кумом. Йому у номер телефонувало багато людей, він — також, приходили й відвідувачі, здебільшого військові.

Справді, як згодом підтвердила працівниця Міністерства охорони здоров'я Г.Степанюк, Павло Смирнов у 1992 році звертався з проханням допомогти йому отримати візу для поїздки в Америку.

І хоча вона переконана, що той їздив у Філадельфію, але факти свідчать: реалізувати задум не вдалося. В.Шейко стверджує, що вони повернулися в Охтирку, Павло навіть одружився з місцевою дівчиною (вдруге, бо, за словами матері, вперше «підженився», перебуваючи тривалий час у Москві). У цей період, — розповідає В'ячеслав, — Павло багато їздив у Київ. Через це дружина подала на розлучення.

Приблизно тоді ж П.Смирнов познайомився з С.Кулешовим.

— Я їхав своїм автомобілем. Бачу, переводять через вулицю сліпого, проголосували. Я підібрав їх і відвіз Павла до батьків, — розповів воїн-«афганець».

.. У 1993 році П. Смирнов відкриває особистий рахунок для благодійних внесків у «Правекс-банку», який щойно розпочав свою роботу в столиці.

Власне, про цей його київський період життя так само, як і про московський, ніхто нічого розповісти не може. Де він був, що робив — невідомо нікому.

Отож, підстав вважати цю хвору людину новітнім Остапом Бендером по суті немає. Тільки простежується прагнення будь-що повернути зір. Якщо, звичайно, не брати до уваги його довірливу розповідь В'ячеславу Шейко про «московський» період життя, коли, мовляв, «сидів у Кремлі біля телефону». Та ще згадку про «тітку, яка працювала в кремлівській лікарні», що дало, мовляв, змогу і йому користуватися елітним медичним закладом (мати П.Смирнова зауважила, що родичів у російській столиці вони не мають).

Про те, що це не Остап Бендер, свідчить і факт, що майже всі гроші, виділені Павлові для лікування за кордоном, лишилися в Україні. Хоча, якби П.Смирнов захотів, міг би їх одразу, без Тендерного комітету конвертувати у валюту і щезнути разом із нею. Щоправда, сума ця була б значно меншою, ніж 498 тисяч доларів.

Зате видно намагання будь-що провести ці мільярди через Тендерний комітет і за допомогою Міністерства охорони здоров'я переказати кошти приватній особі у США, а не на рахунок філадельфійської клініки, де мали робити обстеження та операції. За словами уже згадуваної Г.Степанюк, прізвище цієї особи індуське і звучить так: Синга Паланг (до речі, коли про намагання П.Смирнова переказати гроші на приватний рахунок у США стало відомо Голові Верховної Ради, то Олександр Олександрович заборонив міністру охорони здоров'я проводити таку фінансову операцію).

А якби справа вигоріла, якби широка громадськість довідалася, що кошти, виділені з допомогою О.Мороза для лікування хворого, потрапили в Америку на приватний рахунок? Мабуть, і пояснювати не треба, що було б.

Напрошується висновок: Павло Смирнов, свідомо чи навіть несвідомо, виконував одну з ролей у написаному кимось сценарії політичного скандалу. До такого висновку підштовхує і поведінка тих людей, що постійно його супроводжували. Тих, хто, як вважає Г. Степанюк, підштовхував П. Смирнова до неадекватних вчинків, хто відмовив його від лікування в Україні з тим, щоб кошти використати для придбання за кордонами потрібної апаратури. Хто ж вони?

3. Мовчуни-невидимки

Уперше про них ми почули від головного офтальмолога Міністерства оборони полковника Олександра Гребінника. У червні 1994 року полковник після відпустки прийшов у госпіталь, де і зустрівся з Павлом Смирновим, який туди втрапив у середині травня і лежав до кінця першої декади червня.

Саме тут сліпого інваліда провідував Сергій Скалько. «Про нього говорили, що він — син генерала, — каже Гребінник. — Скалько приводив Павла і на консиліум у Міністерство охорони здоров'я». Більше того, головний офтальмолог висловив думку про те, що він вважає цю особу працівником КДБ (так і висловився). А в кінці розповіді заявив:

— Я потім взнав, що він.., — О.Гребінник зам'явся, виникла пауза, — служить...

Познайомився полковник і з Ільїним, з яким відвозив П. Смирнова в Охтирку. Ільїн очікував їх у Борисполі на трасі. За його характеристикою, Ільїн уміє легко вступати в контакт, влучно і вчасно жартує. Проте О. Гребінник не знає, кім і де «служить» ця людина.

До речі, Ільїн бував і на київській квартирі, де зупинявся на кілька місяців П. Смирнов. Одного разу з'явився у військовій формі з погонами майора. Оскільки господарка квартири працює у військовому госпіталі, то, думаємо, що вона не помилилася, визначаючи його звання. Околиш картуза був синім, як і рант на холошах.

Частенько навідувався до інваліда і Сергій Скалько. Про них Павло Смирнов, який, за словами хазяйки квартири, дозволяв собі іноді добре випити, п'яненьким, бувало, говорив, що ці люди — працівники служби безпеки. Часто поривався викликати якусь службову машину. А народна мудрість стверджує: «Що у тверезого в голові, те у п'яного на язиці».

Щоправда, його третій «опікун» Володимир Костюков так заспокоїв хазяйку квартири:

— Не вір йому. Ти хіба не знаєш, що він може казна-що наговорити?

Однак, попри свою упередженість, постійно супроводжував П. Смирнова, возив його на «Жигулях».

Взагалі у багатьох людей, з ким ми зустрічалися і хто бачив «оточення» П. Смирнова, складалося враження, що «опікуни» виконували будь-яке прохання Павла. У Міністерстві охорони здоров'я нам розповіли випадок, коли одного разу Смирнов захотів пива, і ці люди (схожі на тих, чиї імена ми називаємо) одразу його кудись повели. А коли через півгодини вони повернулися, то від Павла вже пахло пивом.

А остаточно слід спецслужб засвітився у «Правекс-банку», де на особистому рахунку П. Смирнова і лежали ті злополучні 10 мільярдів. Як розповіла нам голова правління банку Л. Розпутна, червневого дня надвечір в офіс завітала ставна симпатична молода людина, яка показала відповідний документ, представилася довіреною особою Павла Смирнова і почала цікавитися, чи є у того на рахунку гроші. І все, напевне, зійшло б, та зранку, пригадує Людмила Вікторівна, сам Павло, відвідавши банк з іншою довіреною особою, відправив гроші на Тендерний комітет. Отож у працівників банку з'явилися певні сумніви. Тому що все це було схоже на випадок, описаний у «Золотому теляті» Ільфа та Петрова, коли двоє «синів лейтенанта Шмідта» опинилися в одному кабінеті. Начальник юридичного департаменту банку Р. Кільчицький був переконаний, що цей молодик не армійський офіцер, а працівник спецслужб. Ми одразу спитали:

— Чому ви так вважаєте?

Реонольд Терентійович довго думав, а потім сказав:

— У нього був не військовий квиток армійського офіцера, а посвідчення особи червоного кольору.

Начальник юридичного департаменту схильний вважати, що цей молодик — співробітник Міністерства внутрішніх справ, хоча і не заперечує того, що відвідувач міг бути причетним і до інших силових структур.

Цікаво, що, пояснюючи свій інтерес до рахунку Павла Смирнова, відвідувач спершу стверджував: довкола інваліда крутиться надто багато незрозумілих людей, а Павло обіцяв, що тільки він і ніхто інший буде супроводжувати його до Америки. Але врешті, трішки не справившись з нервами, заявив працівникам «Правекс-банку»:

— Я курирую цю справу!..

Ось чому ми визнали за потрібне винести у заголовок свого журналістського розслідування запитання: хто ж справжній куратор цієї справи?

ДИВИНА та й годі: майже всі наші співрозмовники на запитання, хто супроводжував Смирнова, без вагань відповідали: «Військові». Вони відзначали насамперед виправку, підтягнутість, вихованість, стриманість тощо. Ніхто з тих, хто супроводжував Павла, у них не викликав асоціацій з рекетирами, навіть із сучасними комерсантами.

На жаль, ми не знаємо, де їх шукати. Але впевнені, що компетентні органи, якщо захочуть, то знайдуть.

Про наше подальше розслідування і висновки — у наступній публікації.

Київ—Охтирка—Москва—Київ.

(Далі буде).

Замість емісії грошей — емісія цінних паперів

(Початок на 1-й стор.).

Випуск цінних паперів здійснений відповідно до постанови Кабінету міністрів від 23 серпня 1994 року. Передбачалося, що облігації буде випущено з 1 січня 1995 року, але, за словами заммістра фінансів Миколи Сивульського, деякі технічні труднощі призвели до того, що облігації випущені лише 10 березня, тобто фактично на 9 місяців. Проте експерти схильні вважати, що цими труднощами була дискусія щодо того, якими бути облігаціям — на паперових носіях чи в електронному записі. В результаті зійшлися на тому, що поки що облігації існуватимуть у формі електронних записів, але надалі планується випускати й облігації на паперових носіях. Щодо самих торгів, то на них було виставлено 5 тисяч облігацій на 500 мільярдів карбованців. Заявок надійшло на 5 тисяч 500 облігацій, тобто попит перевищував пропозицію. Однак аукціонний комітет, розглянувши конкурентні заявки (ті, у яких вказано ціну, за якою учасник аукціону згоден придбати облігації), відразу відсікли тих заявників, які бажали придбати облігацій менше ніж за 92 мільйони карбованців (номінальна вартість однієї облігації — 100 мільйонів). Відтак продано 2 тисячі 792 облігації, а держбюджет поповнився на 267 мільярдів 825 мільйонів карбованців. Середня процентна ставка за цими облігаціями становить 144,6 відсотка. Для порівняння, рівень процентних ставок на останньому аукціоні НБУ з продажу ресурсів становив 272 відсотки. Чому такий розрив ставок? По-перше, тому що це цілком ліквідні цінні папери, а по-друге, передбачено, що доход від цих цінних паперів не оподатковуватиметься. За загальною оцінкою, перший аукціон пройшов успішно, хоча у постанові про його проведення існував перестраховочний пункт — випуск планувалося визнати дійсним, якщо буде реалізовано 20 відсотків від загальної кількості пропонованих цінних паперів. Це пов'язано з тим, що за державними цінними паперами тягнеться шлейф недовіри, пов'язаний ще із цінними паперами колишнього Союзу. Проте, як бачимо, Міністерство фінансів довіру має, якщо вже першого разу вдалося реалізувати більше 50 відсотків виставлених на аукціон облігацій. А загалом у 1995 році через випуск цінних паперів до держбюджету планується залучити до 17 трильйонів карбованців. Зокрема Мінфін планує перейти до випуску короткострокових цінних паперів — на 3 та 6 місяців. Щодо виплат за випущеними облігаціями, то їх здійснюватимуть поквартально — 31 березня по 5 мільйонів на кожну облігацію і надалі кожного кварталу по 35 мільйонів. Микола Сивульський зазначив, що Мінфін сьогодні свідомо іде на додаткові витрати, оскільки розуміє кінцеву ефективність проекту в цілому.

Сергій ЛАВРЕНЮК.

У номер

У Криму — надзвичайна політична ситуація

(Початок на 1-й стор.)

На цій прес-конференції Глава уряду автономії Анатолій Франчук повідомив журналістам про серію дзвінків з погрозами на його адресу, вимогами піти у відставку. При цьому, як зазначив Франчук, телефонували височастотним зв'язком, яким на півострові користуються лише кілька осіб. Франчук змушений був звернутися до керівництва головних управлінь МВС і Служби безпеки України в Криму з проханням провести розслідування.

А тим часом на півострові ширяться чутки про можливе повернення сюди «московського» уряду Євгена Сабурова, запрошеного свого часу Мешковим, а згодом, у зв'язку з суперечностями між президентом і ВР автономії, відправленого парламентом ВР у відставку. Тепер, коли президент і голова ВР Криму Сергій Цеков досягли згоди, повернення уряду Сабурова стало ймовірним.

У неділю екстрену прес-конференцію провів віце-прем'єр уряду автономії, голова Координаційного комітету боротьби з організованою злочинністю Аркадій Демиденко. Він повідомив, що в ніч із суботи на неділю біля дверей його квартири пролунав сильний вибух. Демиденко вийшов на балкон і побачив натовп людей, які вибігли з будинку. Потім відкрив вхідні двері своєї квартири: на підлозі сходової площадки лежала людина років 27—30 з відірваними руками і сильними ушкодженнями черевної порожнини. Мертві руки стискали деталі вибухового пристрою. Правоохоронні органи висловлюють припущення: пристрій міг бути керований по радіо, вибух міг також відбутися від невмілого користування даним пристроєм. У валізі невідомого був рушник. Очевидно, він — спортсмен і повертався з тренування. Особу злочинця поки що не встановлено.

Демиденко переконаний, що це — політична акція, спрямована проти команди Анатолія Франчука, якій вдалося стабілізувати економічну ситуацію в Криму, відновити керованість державним сектором економіки.

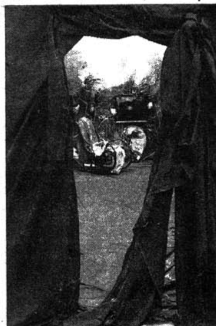
Спостерігачі вважають, що Президенту і ВР України слід негайно вжити заходів, аж до скасування посади президента автономії і навіть повернення Кримові обласного статусу. Вони вважають, що уряд автономії слід підпорядкувати безпосередньо Президентові України через його представництво на півострові.

Олександр ПІЛАТ.

Крим.

ПРИПАРКОВАНИЙ ПРОСКУРНЯ

***У** ГАЛЕРЕЇ «Київ» відкрилася виставка «Нова реальність. Парк-1». Це проект художника Анатоля Федірка, виставка являє собою своєрідне продовження серії проектів, започаткованих ще два роки тому: «Тоталітарне мистецтво в Україні», «Українська майстерня», «Віртуальне малярство».*
Новий проект і схожий на попередні — і цілком унікальний.

Це — модель райського саду чи парку, чогось такого, про що люди мріяли в усі часи, а надто тоді, коли навколишнє життя було далеким від раю. Згадаймо хоча б Довженка з його пристрастю до розкішних квітучих садів або Маяковського з «городом-садом»...

От і нині: Федірко з суворою іронією створив «Парадіз» — отой куточок «ідеальної природи», про який тільки й залишилося мріяти людству й кожній окремій людині в постчорнобильську епоху, під порожнечею озонових дірок, над берегами занапащених рік.

Інсталяцію влаштовано так, що до неї не так і просто доступитися глядачеві (аякже — рада б душа в рай, та гріхи не пускають). Весь простір райського парку заповнений картинами, звірами й птахами — і все це символізує останні три століття мрії про рай і одночасного насильства над живою природою, над живою душею, над мистецтвом.

В те штучно-ігрове середовище вміщено ... живу людину. Це Сергій Проскурня, відомий український режисер, фантазер, прожектер і, в доброму розумінні слова, авантюрист від мистецтва. Що він тут усособлює — себе самого (а це Проскурня любить над усе), безпомічну людську душу кінця століття чи ще щось?

Хтозна. Мабуть, є всього потроху.

Тим більше, що Сергій Проскурня вельми нагадує дивну паркову рослину, демонстративно-декоративну, демонстративно-екзотичну. Він завойовував Європу й Америку, він дружив з Параджановим, він ставив першу, вже легендарну, «Червону руту», він дивував Львів помпезними фестивалями «Вивих», він організував фестиваль з тринадцяти постановок однієї п'єси (Леся Українка, «Одержима»...).

Я запитав Анатоля Федірка: чи довго триватиме виставка?

— Поки не втомиться Проскурня! — відповів автор проекту.

... Проект «Нова реальність. Парк-1» запрошено наступного тижня репрезентувати сучасне образотворче мистецтво України на міжнародній виставці «BUDAPEST ART EXPO-95». Щоправда — без Проскурні, у нього й тут багато справ.

Христофор ГРУША.

На фото: вікно в райський парк.

«Єврофарм» у центрі Києва

***Т**АК НАЗИВАЄТЬСЯ нова аптека, яку відкрито на розі вулиць І. Франка та Б. Хмельницького. «Єврофарм» — не просто назва, до якої для привабливості вставлено назву нашого континенту. Це — європейський дизайн, обслуговування і, звичайно, асортимент ліків.*

Ідея відкриття аптеки належить генеральному директорові спільного підприємства «Будапешт» Петеру Полушу та його президентові Ринату Наджипову. Підтримали цю ідею у Старокиївській районній Раді народних депутатів. Адже аптека «Єврофарм» обслуговуватиме ветеранів Великої Вітчизняної війни. І не просто обслуговуватиме. Як сказав голова районної Ради Борис Андресюк, ветерани зможуть купувати ліки за пільговими цінами. Для цього районна Рада виділила 1,5 мільярда карбованців, що є продовженням виконання програми підтримки соціально незахищених верств населення Старокиївського району. Це гарний дарунок ветеранам війни в рік 50-річчя Перемоги.

— Відкриття аптеки «Єврофарм» — це наш старт в Україні, — сказав Петер Полуш. — Ми маємо намір відкрити аптеки європейського рівня і в інших великих містах вашої країни. Ліки сюди надходитимуть не лише з моєї рідної Угорщини, а й із США, Індії, Словенії, Канади. І якщо наша програма одержить державну підтримку, то можна буде розширити створення таких аптек і в столиці, і в усіх містах України.

До слів Петера Полуша можна додати лише одне — аптека вже

зажила популярності в киян. Вибір ліків тут величезний, обслуговування чудове. В чому велика заслуга і завідувачки аптеки Галини Чайковської, яку ви бачите на одному зі знімків.

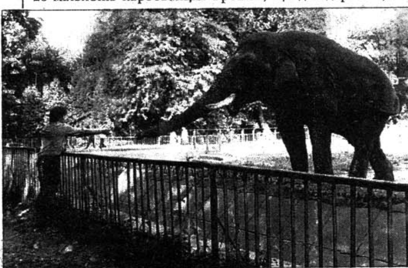
Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Коли всі відпочивають

У слона життя собаче: тисне Чорнобиль і мучить самотність

***К**ИЇВСЬКИЙ зоопарк — одне з місць, що найчастіше відвідуються (особливо у суботу і неділю) мешканцями і гостями столиці, — опинився в економічній блокаді. У звіринці, що бідує, вже давно не думають про процвітання. Питання стоїть — як вижити, зберігши тритисячну колекцію?*

— Зоопарк віднесено до системи Міністерства культури, — розповів його директор Олексій Лепешков, — та фінансує його міська Рада. Минулого року ми просили 90 мільярдів карбованців. Одержали лише 17. Тільки за газ у грудні звіринець заплатив 1 мільярд 28 мільйонів карбованців. Грошей, що дає держава, явно недостатньо. І ми вже не один раз міркували щодо підняття цін на квитки. Поки що вхід для відвідувачів коштує 20 тис. крб.

Але далі так продовжуватися не може.

Бо коли більшість підприємств можна зупинити, а потім знову запустити, то до нас це не можна застосувати.

Необхідні фінанси хоча б для того, щоби відремонтувати будівлі зоопарку, більшість з яких перебуває в аварійному стані, зробити їх придатними для перебування звірів.

— А як справи з кадрами?

— На жаль, не краще. Колектив через мізерну зарплату (від одного до трьох мільйонів) не укомплектовано. За штатом, якщо врахувати, що у нас 40 гектарів площі й близько 60 приміщень, потрібно 600 чоловік, а працює лише 200.

Не вистачає ветеринарів. Їх поки що тільки троє. Замало охорони — й стали зникати звірі. До того ж плинність кадрів негативно відбивається й на тваринах. Адже за час роботи обслуговуючого персоналу годованці звикають до «господарів».

— Цікаво, чи багато відвідувачів тепер у зоопарку?

— Коли порівняти з минулими роками — їх було значно більше. Та люди ходять, і ми радіємо. Але часто від них і страждаємо: ображають тварин, годують, хоча це й заборонено. А один з відвідувачів, видно, постійний пристосувався металевим гачком тягати з клітки рисі м'ясо.

— Колись багато писали про вашого слона, який вже кілька років живе без самки. Чи змінилося щось відтоді?

— Поки що ні. Індійський слон перебуває самотньо вже сім років. Утримання тварини такий тривалий час у неволі без пари — страшна психологічна травма. Ми домовилися щодо купівлі слонихи в одному із зоопарків Німеччини. Нині чекаємо на його директора, який побажав ознайомитися з умовами утримання звірів у нас. По чому сторона, що продає, винесе остаточний вердикт. Коли оборудка відбудеться — клопоту додасться: є побоювання, що слон, який так довго перебував у самотності, проявить агресивність щодо своєї майбутньої подруги. Тому спочатку їх доведеться відгородити, а задля цього — переобладнати слоновник.

— Скільки ж тварин щороку гине в зоопарку?

— В нашому — 6 відсотків від колекції. Порівняно з іншими це не найвищий показник. Для прикладу, торік падіж у Миколаївському зоопарку становив 11 відсотків, а у Вашингтонському — 25. До того ж, є передумови стверджувати, що після Чорнобильської катастрофи спостерігаються втрати, пов'язані й з нею. Зросла кількість лейкозних захворювань, народився лемур із задніми кінцівками, що зрослися.

Непокоїть й інша проблема — численні зграї пацюків і мишей, які можуть стати причиною спалаху епідемії. Колись, під час спорудження приміщень звіринцю нехтували технологіями, що запобігають проникненню до приміщення цих гризунів. Зараз труїти їх не можна — отрута може потрапити до їжі тварин. Ось і вирішуємо — що робити.

Валерій ДРУЖЕНКО.

Будинок попиту

Квартрозплата

ЩО НЕ КАЖІТЬ, у світлі останніх рішень уряду наше одвічне квартирне питання набуло нового звучання. Тепер кажуть так: краще у курені, аніж надголодь. Аргументую: піднялася платня за комунальні послуги, зазоріла перспектива введення податку на нерухомість... І тому, відчувши тягар надлишкових квадратних метрів, ви вирушите...

Швидше за все, на біржу. Точніше, в одну з брокерських контор, зареєстрованих на біржі. Можна скористатися й послугами самодіяльних «маклерів», але в цьому разі у вас більше шансів залишитися з носом. Спочатку з метою вивчення ринку зателефонуйте за оголошеннями з «РіО», «Авізо», «Януса». Але й у такому разі ви скоріше за все натрапите на посередника.

Отже, ви вирішили обміняти свої 34 кв.м, санвузол з'єднаний, з вікнами на смітник, на 31 кв.м, але вже біля любого серцю метро. Або купити цей же таки 31 кв.м з відповідним краєвидом. Задача-максимум: не дати себе «кинути». А ця скорботна доля може вас спіткати в будь-яку хвилину...

До речі, біржові контори надають комплексні послуги: від пошуку прийнятного варіанта і до оформлення документів, укладення договору купівлі-продажу. Про всяк випадок запам'ятайте: на час оформлення цього договору власник квартири має бути виписаним з неї разом з усією родиною. Це дуже важливо. Коли до того ж у нього є неповнолітні діти, потрібна довідка з опікунської ради про те, що вона не заперечує проти угоди.

Крім того, знайте: брокер — жива людина, а тому може виявитися шахраєм. І пророби ти з вами два-три трюки. Тому в договорі-дорученні, який ви укладете відразу ж після звертання до фірми, обумовте все, що тільки можна, і якомога докладніше. Наприклад, кількість варіантів (звичайно — від 3 до 5) із зазначенням їх параметрів, які вам зобов'язані запропонувати.

Спитайте, чи входять до суми завдатку, сплаченої поручителем, тобто вами, витрати на транспорт і огляд. Якщо вас не влаштує жоден з варіантів, то вам повернуть тільки частину завдатку. (Остаточну суму «зелененьких», яку ви можете викласти за «дах», краще занизити на 500 доларів). Зазначте й відсотки (як правило — 5 %), яких зажадають із вас за послуги.

Брокер зобов'язаний перевірити вашу квартиру, тобто з'ясувати, чи не перебуває вона під арештом, чи в порядку у власника документи тощо. За правилами біржової торгівлі він також зобов'язаний надавати вам безкоштовні консультативні послуги. Але він може цього й не робити. Навмисно. Щоб нагріти на вас руки. Як?

Варіант перший. Брокер змовився з продавцем квартири. Він, завідомо знаючи про недоліки квартири чи про те, що в продавця документи не в порядку, виставляє її на продаж. Ви клюнули. Затим буде суд. Договір визнають недійсним. Але це навряд чи вас утішить. Поясню: як правило, у договорах купівлі-продажу зазначають суму в купонному еквіваленті, до того ж занижену (з метою зменшення податків). Правосуддя переможе, але вам виплатять точно зазначену в документі суму, і жодною копійкою більше. Про те, щоб повернути «зелененькі», і не мрійте.

Варіант другий. Телефонний. Ви купуєте квартиру з телефоном. Але, як відомо, апарат «приписаний» не до квартири, а до її власника. І може піти разом з ним. Тому зафіксуйте в договорі-дорученні додаткову послугу: переоформлення телефону. До речі, зробити це слід до оформлення купівлі-продажу.

Втім, навіть ці «маленькі хитрощі» не вбережуть вас на всі сто. Або хоча б на п'ятдесят. Коли вам удасться пройти всі квартирні етапи без втрат, не виключено, що в'їздові до нової квартири ви, однак, не радітимете. Тому що попередні господарі поколупають гвіздочком паркет, винесуть умивальник, знімуть вимикачі... У такому разі згадайте професора Преображенського. Якби він довідався про ваші житлові умови... Втім, для вас це не вихід.

Ганна РОМАНЦОВА.

Ринкові ціни на квартири (тис.$)

	1-кімнатна	2-кімнатна	3-кімнатна
Івано-Франківськ	3-5,3	6-9	8-13
Одеса	4,5-12	8-30	17-50
Чернівці	5,5-6	7,5-8	11-12
Дніпропетровськ	3,5-5	5-7,5	7-12
Житомир	4-5	7-8	10-12
Сімферополь	5-7	10-15	19-22
Ялта	7-10	15-20	22-30
Київ	8-10	11-22	14-25
Львів	2-7	9-17	—

Примітка 1. Вартість квартири залежить від району розташування, транспортних умов, площі квартири, її планування, наявності або відсутності телефону і т.д.

Примітка 2. Ціни на житло у центрі Києва перебувають поза межами здорового глузду, тому в даній таблиці не наводяться.

Ціни основних продуктів харчування на ринках України

Базарний день (12.03)	Яловичина	Свинина	Кури	Сало	Яйця (десяток)	Олія (1 л)	Масло вершкове	Сметана	Сир жирний	Картопля	Часник	Морква	Цибуля	Яблука
Луцьк	180-185	185-190	220-230	175-180	75-80	120	420-450	200	120	17-20	300	30-35	55-60	70-75
Кіровоград	180-220	230-280	300-350	130-140	80-95	90-100	500	250	120	20	100	45-50	10	90-120
Дніпропетровськ	250-350	300-500	300-600	200-320	90-120	85-120	450-500	200-250	150-200	40-60	280-320	50-60	35-45	120-200
Сімферополь	200-300	350-450	500-600	150-200	90-100	100-110	480-530	300	450-550	40-50	180-220	30-40	30-40	130-250
Київ, Лук'янівський ринок	280-300	300-350	300-350	140	90	110	500	200-250	160-200	30	-	30-35	50	100-150

У номер

● *Київ*

Як добре дружити клубами

Величезний автофургон гуманітарних ліків буквально вмить розійшовся в дитячу спецлікарню № 14, в медоб'єднання Дніпровського району, в Інститут серцево-судинної хірургії, що називається в народі інститут Амосова, в Інститут кардіології імені М. Стражеска і навіть у профспілковий санаторій «Жовтень», що в Кончі-Заспі під Києвом. Частина вантажу «поїхала» далі — в лікарні Миколаєва, Одеси. В цій гуманітарній посилці, зібраній в Америці винятково Ротарі-клубами й переправленій в Україну з допомогою засобів американської Армії порятунку, найпотрібніші ліки — жарознижуючі, гормональні для хворих на хронічні пневмонії та бронхіальну астму, сучасні антибіотики, анестезуючі препарати, а також усе, що потрібно для надання хірургічної допомоги. Адресат у нашій країні — київський клуб Ротарі. «Звісно, це краплина в морі потреб, — каже член клубу, лікар Георгій Швед. — Та зате ми гарантуємо, що все, без винятку, дістанеться лікувальним закладам і хворим. Це вже п'ята така посилка. А надалі ми розраховуємо на унікальне обладнання, сучасну діагностичну апаратуру для стоматологічних, ендокринологічних, кардіологічних клінік».

Олена МАРТИНЕНКО.

На ринку праці зміни чималі

Трудові ресурси в 1994 році налічували 29 мільйонів чоловік (57 відсотків постійного населення).

В усіх сферах економічної діяльності було зайнято 23 мільйони чоловік, в тому числі 21,5 мільйона — особи працездатного віку.

В умовах вимушеної неповної зайнятості протягом року працював в середньому кожен п'ятий працівник народного господарства, а в промисловості — майже кожен третій. Уповільнені темпи вивільнення робочої сили не впливали на функціонування ринку праці.

З питань працевлаштування до служб зайнятості протягом року звернулося 445,8 тисячі громадян, з них 132,1 тисячі отримали статус безробітного, що відповідно на 29,4 і 21,7 тисячі більше, ніж було 1993 року.

Найвищий рівень безробіття спостерігався в Івано-Франківській (1,21 відсотка), Волинській (1,01 відсотка), Рівненській (0,74 відсотка), Житомирській (0,66 відсотка), Львівській (0,64 відсотка) областях.

Загальна кількість безробітних становила на кінець грудня 82,2 тисячі чоловік, що на 2 відсотки менше, ніж за відповідний період 1993 року.

● *Сімферополь*

Чужі Норвегії не потрібні

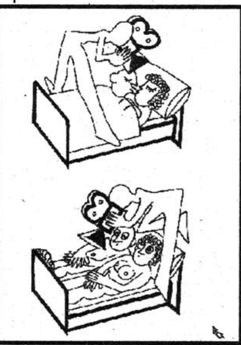
Слідче управління Головного управління МВС України в Криму порушило кримінальну справу проти сімферопольського малого підприємства «Рада», яке протягом кількох останніх років збирало гроші у вільно конвертованій валюті з трьохсот довірливих кримчан, обіцяючи їм прибуткову роботу на нафтопромислах Норвегії. Ніякої ліцензії на надання даної послуги у комерційної структури не було.

Як повідомила «Крымская газета», серед численних оголошень різних фірм, які публікуються в кримських газетах, пропозиції про високооплачувану роботу на норвезьких нафтопромислах уже набили оскому. Справа дійшла до того, що уряд північної держави офіційно заявив: подібні добровольці з країн колишнього СРСР їм не потрібні.

Медицина

ЗАКАЗАНА ГРУШКА НЕ ЗАВШЕ СОЛОДКА

ЗА ДАНИМИ Всесвітньої організації охорони здоров'я, щодня на Землі здійснюється понад сто мільйонів статевих актів, внаслідок чого відбувається 910 000 зачать, 50 % з них — неплановані, 25 % — категорично небажані, через що на планеті щороку роблять до 50 тисяч абортів.

Звичайно, секс глобальний — річ цікава, але своя сорочка, як і ліжко, ближче до тіла.

Нещодавно у штатному розписі Міністерства охорони здоров'я з'явилася нова одиниця — головний сексопатолог України, що підтверджує наявність сексу в нашій державі. (Згідно з комуністичною ідеологією, раніше в нас його не було).

— Сексуальна культура є навіть у найпримітивнішій державі, — стверджує головний сексопатолог Ігор Горпинченко. — Отже, вона має місце й у нас. Проте перебуває в жалюгідному становищі. Причина того — низький рівень загальної культури, соціально-економічна криза (сексуальна поведінка належить скоріше не до біологічних, а до психічно-соціальних проявів), погане харчування, стресові ситуації, несприятлива екологічна обстановка тощо.

Фахівці підрахували, що 25 % зайнятих на шкідливому виробництві (промислові регіони країни) страждають сексуальними розладами. Серед міських жителів 19 % скаржаться на порушення сексуальних функцій, серед жителів села — 4 %. Окрім того, згідно з дослідженнями клініки сексопатології при НДІ урології та нефрології, після Чорнобиля приблизно 38 % осіб, що брали участь у ліквідації аварії, не здорові у статевому відношенні. З 1986 року відсоток здорових мужчин скоротився з 70 до 30.

Говорячи про державну сексуальну політику, згадаймо що ще 1992 роком датований наказ Міністерства охорони здоров'я «Про розвиток сексопатологічної та андрологічної служб в Україні». («Андрос» — чоловік (лат.). У «сильної» половини з'явився шанс порівнятися із «слабкою» в отриманні меддопомоги.

А останньою новиною в галузі сексопатології можна вважати липневий наказ Міністерства охорони здоров'я (1994 р.) про стерилізацію. Згідно з цим документом, громадян і громадянок України за їх наполяганням офіційно в державних медичних закладах «звільнять» від небезпеки мати дітей. Щоправда, за півроку, за словами Ігоря Горпинченка, до них звернулися лише двоє охочих «стерилізуватися».

Аби допомогти жителям України розв'язати свої інтимні проблеми, у великих містах і в кожному обласному центрі створено мережу сексопатологічних кабінетів. Діють служби «Шлюб і сім'я», головне завдання яких — розв'язання проблеми безпліддя подружжя. У структурі цих підрозділів працюють лікарі-гінекологи, андрологи, сексопатологи, психотерапевти.

У Києві проблемами сексуальних розладів і порушенням дітородних функцій займається Республіканський центр сексопатології та андрології при Інституті урології та нефрології (вул. Ю. Коцюбинського, 9).

Щоб потрапити до центру, потрібно лише направлення від лікаря або з профвідділення вашого підприємства.

На базі клініки сексопатології, розташованої там само, з минулого року відкрито денний стаціонар для киян. Меддопомогу у вищезгаданих закладах надають безкоштовно.

А от філія Американського інституту натуральної медицини пропонує платне лікування за методом Зубової—Стюарт, що ґрунтується на інформаційному вивченні клітини організму (частота випромінювань здорової клітини відрізняється від частоти враженої). На думку Ігоря Горпинченка, цей метод досить результативний під час лікування хвороб статевої системи. З чорнобильців, афганців, учасників війни та медпрацівників філія платню не бере.

Ольга ВАУЛІНА.

Точка зору

«ВЕЛИКИЙ СТРУС» ЧИ «ВЕЛИКИЙ СИНТЕЗ»?

(Закінчення. Початок у № від 7 березня.).

4. Помилки шокотерапістів

Нині більшість економістів погоджуються, що для успішного переходу потрібно здійснити стабілізацію, лібералізацію, реструктуризацію, приватизацію, інституційний розвиток. Тут вони мають спільні із неолібералами підходи. Однак здійснення цих заходів одночасно, «одним ударом» — неправильна економічна політика.

В річищі еволюційного підходу учасники конференції констатують:

1) неоліберальний шокотерапістський підхід ігнорує мету переходу, що полягає в необхідності «реіндустріалізації» перехідних економік, тобто у перебудові вже розвинутої промислової структури до такого рівня, щоб вона продукувала конкурентоздатні на світовому ринку товари;

2) цей шлях породжує соціальні труднощі такого масштабу, що вони ставлять під сумнів можливості створення нормальної, динамічної економіки, заснованої на ринку;

3) неоліберальний шокотерапістський підхід виступає за пасивну, недіяльну державу в процесі переходу. А це не дозволяє створити ринкову економіку, виконати завдання, які належить здійснити при реіндустріалізації;

4) неоліберальний шлях переходу ігнорує фундаментальний досвід країн Південно-Східної Азії, які здійснювали успішну індустріалізацію. Активна роль держави в економіці трактується як неминуча умова наближення відсталих країн до рівня розвинутих;

5) цей шлях зводить акт стабілізації лише до фінансово-валютного середовища, тим часом як стабілізація має охопити також виробництво, зайнятість, добробут населення;

6) швидка і масова приватизація є шкідливою і суперечить стабілізації виробництва, зростанню добробуту, посилює «нетворче руйнування», спричинене неоліберальною стабілізацією. Вона разом з лібералізацією цін, введенням конвертованості грошей, відкритістю економіки, кволістю фінансово-фіскальної та валютної системи в короткій і середній перспективі веде до крайньої дестабілізації економіки і підриває передумови для ринкової економіки у правовій, моральній, інституціональній сферах, що виникають;

7) неолібералі-шокотерапісти, як показує досвід, провадили хибну політику щодо коригування загального попиту в період стабілізації. Вони знизили попит настільки, що це вплинуло не лише на рівень цін, але й на пропозицію товарів у фізичному вираженні. За цієї політики лібералізація імпорту також може вести до зниження об'ємів продукції.

ОДНОЧАСНО зростають ціни на витрати виробництва. І хоч витрати на заробітну плату не зростають, загальна сума витрат збільшується, і це веде до підвищення цін, до інфляції.

Втім, гіперінфляція, на думку Ласкі і Бгадурі, внаслідок властивої їй втечі населення від грошей і зростання темпів грошового обігу може бути подолана через зменшення пропозиції грошей, тобто за монетаристськими рекомендаціями. В цілому ж все одно шокотерапістські методи подолання інфляції монетарними методами вважають недостатніми: неможливо подолати інфляцію, доки не почнеться зростання виробництва.

Учасники конференції підкреслювали, що неоліберальні економісти не беруть до уваги новітні теоретичні дослідження, у яких враховувалася необхідність активної державної політики для забезпечення формування і розвитку такої ринкової економіки, що сприяє здоровому економічному зростанню і добробуту населення в широкому значенні цього слова, що включає зайнятість, справедливість, поліпшення умов та змісту праці, протидію паразитарним, марнотратним формам «бульбашкової» економіки, фінансових спекуляцій та афер.

Тобто на противагу радикальному всеохоплюючому шляху реформування перехідних суспільств на конференції був висунутий еволюційний метод мислення і діяльності. Сам предмет дослідження еволюціоністів визначає реалістичність, прагматизм при формуванні теорії і шляхів здійснення програми трансформації. На їхню думку, «не існує одного найкращого шляху до економічних результатів, хоч ясно, що при переході потрібне розширення ринку».

5. Державне регулювання як необхідна передумова переходу

ЕВОЛЮЦІОНІСТИ виходять з того, що вся історія прогресивного економічного розвитку — це історія формування, підтримання і розвитку ринків державою. Лише взаємодія держави і ринку забезпечує використання всіх продуктивних можливостей суспільства.

Ринок вважається такою інституцією, за якої економіка діє нижче своїх виробничих можливостей. При переході вони визнають як першочергове питання формування ринків замість командної планової економіки і цьому надають особливого значення. Однак, на відміну від «шокотерапістів», вони прагнуть відродити не ринок підручників і схем, а той, який представляє сучасну капіталістичну економіку високих технологій та інтернаціоналізації разом з тими інститутами, спеціалістами, які його характеризують.Тут слід зазначити, що без новітньої державної підтримки приватний сектор не може бути сформований.

Р.Беніні (Італія) у своєму виступі дала такий перелік головних напрямків індустріальної політики у перехідний період. Вона, по-перше, має забезпечити потребу в фінансуванні довгострокових перспектив економічного розвитку країни. Держава має встановлювати завдання кредитної політики, допомагати комерційним банкам, здійснювати фінансові програми, полегшувати становище зростаючого приватного сектора і полегшувати реорганізацію перспективних державних підприємств. Другий напрям — сприяння зміні структури в різних секторах промисловості за нерозвинутості ринку на початковій стадії. У цьому випадку держава має знайти баланс між відкритістю і протекціонізмом щодо національного ринку. По-третє, держава має здійснювати послідовну політику піднесення конкурентоздатності економіки. По-четверте, слід подбати про забезпечення технологічного рівня економіки через здійснення науково-технологічної політики. І п'ятий напрям — сприяння міжсекторальному переміщенню ресурсів з промисловості у сферу послуг.

Всі ці напрями державної політики передбачають активну соціально-гуманітарну політику. Причому йдеться не лише про допомогу соціально незахищеним верствам суспільства, як це маємо у неолібералів.

Практика показала, що руйнування існуючих підприємств з початком біг-бенгу випереджає утворення нових економічних інституцій, а також і формування інвестиційної діяльності підприємств. За цих умов потрібно регулювати процес руйнування і творення. Слід прискорити і розширити реконструкцію і сповільнити процес руйнування. За цими словами криється визнання того, що перехід включає співіснування і співрозвиток справжнього, не бутафорного приватного сектора і традиційного та реконструйованого державного (протягом певного часу).

6. Шляхи і напрями трансформації

Загалом еволюціоністи виходять з реальної ситуації, що в перехідний період держава не може бути „сильною. Вона є слабкою як з погляду охоплення і сприйняття населенням країни своєї політики, так і щодо техніко-адміністративної спроможності впроваджувати в життя свої рішення.

Я.Крегель, Є.Матцнер та інші економісти все ж виходять з того, що в перехідній економіці діє «уряд обмеженої юрисдикції та адміністративних можливостей», тобто «слабка держава». Звідси випливає, що вона має слабкі можливості, всупереч волі соціально-політичних та економічних сил, впроваджувати свою політику. А це означає, що вона може стати сильною, якщо їй вдасться залучити до співробітництва найвпливовіші сили суспільства, вміло налагоджувати «мости» між ними, гамувати конфлікти і сприяти консенсусу насамперед між значними колективними агентами суспільства: профспілками, об'єднаннями промисловців, підприємців, професіоналів та інших.

Але, з одного боку, треба формувати державну еліту, яка керується довготерміновими інтересами забезпечення довготривалого економічного зростання і яка посідає значну владу над робочою силою, капіталом, менеджментом, а з другого може — спиратися на найширшу підтримку суспільства. Таке поєднання, звичайно, нове, нелегке і ще тільки має бути розв'язано.

На конференції була представлена спроба підходу до перехідних суспільств на основі теорії економіки переговорів. К.Нільсен, М.Клус і Й.Андерсен познайомили учасників із цією маловідомою в Україні новітньою теорією. Економікою переговорів називається така економічна система, де істотна частина ресурсів розподіляється в результаті переговорів між незалежними державними центрами, організаціями або корпораціями, що приймають рішення.

В цій економіці угоди досягаються і виконуються не як результат правових санкцій, а через виконання логічно обгрунтованих моральних і політичних зобов'язань. При цьому переговори, угоди та їх здійснення відбуваються через систему участі, а не як результат прямого, не кажучи про авторитарність, урядового чи політичного включення. К.Нільсен відомий як автор дослідження про датський тип економіки переговорів. В цілому вважається, що скандинавські країни мають найбільш розвинений тип економіки переговорів.

Втім деякі учасники конференції в цілому припускають, що еволюційний шлях трансформації може привести до затримки процесу перетворень, а то й блокування їх. К.Нільсен вважає, що цьому може запобігти зовнішня сила.

Я.Крегель, Є.Матцнер висувають докладну програму фінансової підтримки країнами Заходу перехідних суспільств. Вони при цьому не дуже оригінальні, бо у значній мірі виводять свої ідеї з післявоєнної програми реконструкції Західної Європи на основі американської допомоги. Їх програма складається з таких пунктів:

1. Слід збільшити імпорт з перехідних країн, щоб розширити їх досвід діяльності на світовому ринку і сприяти поліпшенню їх платіжного балансу.

2. Має бути збільшено експорт капіталу з країн вільних капіталів. Наднаціональні фінансові інституції мають брати в цьому найактивнішу участь.

3. Експорт приватного капіталу має здійснюватися на основі Центрально- і Східноєвропейської програми реконструкції. Впродовж п'яти років Захід має забезпечувати щорічно ресурсами, які б гарантували вільний обмін валюти для фінансування імпорту на цілі економічної відбудови. В той же час перехідна країна буде вносити відповідну частку місцевої валюти у Фонд соціально-економічної реконструкції. Валюта з цього фонду розподілятиметься лише на певних умовах.

Ці умови знову-таки запозичені з післявоєнного досвіду Західної Європи. Країни—одержувачі фондів мають ввійти у платіжний союз, розробити і виконувати програму соціально-економічної допомоги. Далі йдеться про обмін кадрами і т.д.

7. Про неправильні теоретичні підходи

Головне в перехідній економіці — це утвердження підприємництва. Це головний принцип у Б.Горвата. Однак він вважає, що в сучасних великих підприємствах відбулось відокремлення власності від управління, й власність не має відношення до підприємництва. Головне, на його думку, дати незалежність підприємствам і створити умови для конкуренції між ними. Лише тоді, коли просто економіка товарного обміну переросте у дуже складну соціально-економічну ринкову форму, що забезпечує безперервний процес нагромаджень, інвестування і зростання, можна говорити про виникнення капіталістичної сучасної ринкової економіки. Так вважають Емсден, Коханович, Тейлер. Але на цьому вони не зупиняються.

Капіталізм, що грунтується на розгалуженій системі науково-дослідних та проектно-конструкторських робіт, — це сучасний різновид капіталізму, який утвердився у США, Західній Європі в 50-70-их роках XX століття. Для того, щоб подолати відставання від нього, країнам Південно-Східної Азії довелось винайти особливий альянс держави й великих підприємств для досягнення конкурентоспроможності. Незрозумілу тривкість впливу неоліберальних шокотерапевтичних програм в перехідних суспільствах деякі учасники конференції схильні пояснювати тим, що в цих суспільствах не знали про досвід індустріалізації країн Південно-Східної Азії, а якщо й дещо знали, то в тенденційній неоліберальній інтерпретації.

Учасники конференції та їх однодумці згодні, що економіка, яка грунтується на підприємництві в умовах ринкової конкуренції, вимагає створення приватного сектора як лідируючої сили. Однак це не заважає їм критикувати неоліберальні методи його створення. В цілому «швидка приватизація» як шлях «до створення нового багатства», на що сподівались народи перехідних суспільств, є ненадійний і небажаний: за цей час важко перебудувати інерційну структуру, організацію управління традиційних «командних підприємств», що існували десятиріччя. Більшість з них не зможе перетворитись у «ринкові фірми» з відповідними цілями та мотиваціями, та їх «приватизація» призведе до різкого спаду виробництва, масового безробіття.

Внаслідок цього швидка приватизація в цих країнах за умов «шокової терапії» призведе до ще більшої дестабілізації фінансів, виробництва, соціально- економічного напруження. Замість виникнення справжнього приватного сектора, який зміцнюватиме здорові ринкові сили в економіці, з'явиться пародія на нього. Внаслідок цього надії на забезпечення «незворотності» розвитку не справдяться. Особливо перепадає ваучеризації чеського типу як одному з методів приватизації на безкоштовній основі. В.Андреф не допускає навіть думки, що це є форма саме приватизації. Вона, на його думку, не поліпшить управління підприємствами, не призведе до виникнення сильного приватного власника, який зможе скерувати менеджмент у бік збільшення прибутків в інтересах акціонерів. Від цієї приватизації не можна чекати справжньої перебудови «приватизованих» підприємств. Вона призведе до розчарування більшості акціонерів і до зміцнення сил, які протистоять змінам у напрямі до ринку. Це спроба створити капіталізм без капіталу, без кредитів, уміння, професіоналізму, який потрібен для того, щоб реконструювати тепер вже нібито «приватні» підприємства.

НА ПРОТИВАГУ неолібералам, які виступають за формування гомогенної ринкової економіки з пануючим приватним сектором, еволюціоністи виступають за створення дуалістичної економіки з приватним і державним сектором і ринком як пануючим інститутом функціонування економіки.

Еволюціоністи виступають проти швидкої і всеохоплюючої лібералізації цін як такої, що розглядає стабілізацію і перехід до зростання перехідних суспільств. Значне і окреме місце в еволюціоністів займають завдання оздоровлення, реструктуризації економіки, в тому числі насамперед державного сектора та державних підприємств на основі їх селекції.

Третій великий сегмент теоретичного і політичного аналізу — проблема конкурентоспроможності продукції перехідних суспільств на світових ринках. На відміну від неолібералів еволюціоністи виступають за поступове входження у світову економіку, за переоцінку значення іноземних інвестицій, необхідність створення національних підприємств для засвоєння іноземної допомоги. В підході до цієї проблеми чітко проявляється конструктивний характер еволюціонізму, його спроможність запропонувати ефективні, неруйнівні механізми входження перехідних економік в простір світової економіки.

Певна річ, лише розроблення і втілення в життя проекту трансформацій української економіки, що спирається на здобутки сучасної економічної науки, здатні витворити «Великий синтез».

Веніамін СІКОРА,
доктор економічних наук.
Київ.

До 50-річчя Перемоги над фашизмом

Пишуть ветерани

ЧИМ БЛИЖЧЕ пам'ятна дата 50-річчя Перемоги над фашизмом, тим більше надходить до редакції листів від ветеранів-фронтовиків. Бійці пригадують героїку і трагедії війни, фронтові билиці, шляхи визвольного походу по рідній землі і країнах Європи, розповідають про нинішнє гірке сьогодення — матеріальне і моральне. Друкуємо такі листи.

Низький уклін коханим

У 1943 році справи на фронтах поліпшувалися на нашу користь. А в мене все на думці: моя любов, моє життя, моя Надя. Вона десь там, в окупованому фашистами Києві. Чи витримає неволю? Адже гітлерівці вивозять з України до Німеччини не лише родючий чорнозем, а й молодь, хлопців і дівчат на каторжні роботи.

У листопаді нашу 18-ту армію було перекинуто з Тамані в район Києва на Житомирський напрям. Вночі під'їздимо до рідної столиці.

— Здрастуй, Києве!

Діставшись до міста, я дізнався, що теща забрала Надю до Житомира. Знову хвилювання, надія на зустріч.

Новорічної ночі — з 1943 на 1944 рік — ми визволили Житомир. Мені дозволили поїхати до сім'ї. Я, молодий майор з орденом Червоної Зірки на кителі, поспішаю на Кашпировську вулицю, де жила теща. Відчиняю хвіртку, назустріч кидається песик Лордик. Дивиться в очі, лиже руки. І тут вибігає Надя, моя Надія, бере за руки, обіймає, плаче.

— Ну, як же ти всі страшні роки окупації пережила? Думав, не витримаєш, підхопить тебе, таку красиву, якийсь фон-барон...

— Що ти, Васильку! Такого не могло статися! Навіть, якщо смерть... Чекала лише тебе! Відчувала, що живий...

Так чекала мене моя Надя — моя любов, моє життя...

Низький уклін жінкам, котрі в роки війни вірно чекали своїх коханих!

Василь ПАСТУШЕНКО,
ветеран війни і праці.

Київ.

Не діждалися свого Вашингтона

Коли ми обирали Президентом України Л. Кучму, то, слухаючи його передвиборчі заяви, вірили, що нарешті «діждались Вашингтона з новим і праведним законом». На жаль, помилилися. З новим президентом усе стрімкіше сповзаємо в зубожіння. Кричимо по радіо, телебаченню і в пресі про всенародне відзначення 50-річчя Перемоги над фашизмом, а ті, хто не жалів крові і поту, щоб цю перемогу здобути, сьогодні поспіль жебраки. У тих, хто воював і після війни трудився до знемоги, заробив пенсію, на яку можна було прожити, та ще й відкладав по кілька карбованців «на чорний день», новоявлений «Вашингтон» усе це відібрав, зрівняв фронтовиків за матеріальним забезпеченням з дармоїдами, спекулянтами, бомжами. Нам, ветеранам війни, додали до пенсії по 120 тисяч купонів, а щоб постригтися сивому в перукарні, треба нині заплатити 140 тисяч. Ось що ми завоювали!

Кажуть, ніби ветеранів війни обслуговують пільгові магазини. Шановні можновладці! Перш ніж кричати про такі пільги, — придивіться: чи не повсюдно у цих магазинах так звані пільгові ціни вищі, ніж у державних та навіть і в комерційних крамницях.

Розуміємо, у лементі про ювілей Перемоги будуть і урочисті засідання, і палкі промови, і святкові застілля для начальства... Але подумайте, панове, і про рядових ветеранів, яким уже за сімдесят, які вже давно — інваліди... Адже це буде останнє для нас солдатське свято.

Павло ГОРБ,
ветеран війни і праці.

Дніпропетровськ.

Погоджуюсь на медаль

Прочитав у «Голосі України» заяву письменників- фронтовиків, які справедливо обурюються принизливою процедурою нагородження Ювілейною медаллю «50 лет Победы в Великой Отечественной войне 1941—1945 гг.». Я з письменниками в основному погоджуюся. Розміркову так: хай буде єдина медаль для всіх учасників війни колишнього СРСР. Адже Перемогу виборювали разом. Але одержувати її з рук кривавого Єльцина, який розстріляв власний парламент і вчинив тяжке кровопролиття у Чечні, це — ганьба!

Мирослав СІРЕНКО,
ветеран війни.

Донецька область.

Карти війни

Ветерани-фронтовики, особливо командири, добре знають, як було важливо мати під рукою карту району бойових дій. Для рекогносцирування місцевості, організації розвідки, планування бойових операцій, чіткого визначення цілей тощо. Готували такі карти для фронту воїни-геодезисти, топографи, картографи. Багато з них, виконуючи спеціальні завдання безпосередньо на передовій, загинули смертю хоробрих. На жаль, про це мало хто знає, бо діяльність цієї особливої служби була довгий час закритою для широкої громадськості.

Готуючись до 50-річчя Перемоги над фашизмом, Головне управління геодезії, картографії і кадастру при Кабінеті міністрів України звернулося до ветеранів, які самі були причетні до виготовлення «карт війни» або знали спеціалістів-картографів, із проханням поділитися спогадами на сторінках журналу «Вісник геодезії та картографії» і взяти участь у написанні Книги пам'яті. Листи слід надсилати до редакції журналу за адресою: 253094, Київ, вул. Попудренка, 54.

Володимир ЧЕРКАС.

Життя Рад

На річці Чорногузці, у селі Ратнові

Волинської області живуть люди добрі й роботящі, понад усе люблять землю, будують храм величний в ім'я Господа і рідної України

У сільській Раді нам сказали, що її голова Віктор Шумський разом з головою КСП Іваном Федорчуком поїхали дивитися, як люди газ підводять до своїх будинків. Через кілька хвилин на подвір'ї Михайла Остроницї — шофера колективного сільськогосподарського підприємства — ми з ними й зустрілися. Тут на прохання господаря і сфотографувалися. Як-не-як подія — через тиждень-два природний газ буде у хаті. У селі вже сорок житлових будинків газифіковано. Цього року ще добра сотня долучиться. Як сказав Іван Петрович, на газифікацію села вже витрачено більше двох мільярдів карбованців, за рахунок господарства прокладено вуличні газопроводи. Одиноким, престарілим і малозабезпеченим мешканцям у газифікації допомагає коштами сільська Рада.

Невже сьогодні сільська Рада має для цього кошти? Тільки й чути довкіл: «Грошей нема!» Виявляється, що в цьому селі вчасно одержують зарплату вчителі, медики, культпрацівники. На кошти місцевого бюджету утримується сільський музей, працює радіомовлення. Звідкіля беруться гроші?

— Заробляємо, — відповідає з посмішкою Віктор Шумський. — У минулому році держава нам дала 695 мільйонів карбованців, а ми своїми силами заробили 1 мільярд 200 тисяч карбованців. Житлові приміщення, які останні два-три роки стояли без діла, ми віддали місцевим підприємцям, фермерам. Від податку — добрі доходи. Все під контролем місцевої влади. Для фермерського господарства «Обрій» ми виділили чотири гектари землі. Зараз тут будують цехи для переробки м'яса, молока, плодоовочевої продукції. Навіщо селянину везти вирощене ним у місто? Він укладе з місцевим фермером угоду, а той у визначений час прийде й забере городину, свиню чи корову. Маємо непогані прибутки від доходів малого підприємства «Ратнів», яке спеціалізується на випіканні домашнього житнього хліба. Директор підприємства Василь Мартинюк при нашій підтримці закупив обладнання для виробництва масла, сиру, сметани. Через два-три місяці можна приїжджати за смачною продукцією. Знаєте, про своїх людей ми дбаємо, стараємося хоч чимось полегшити їм життя. Взяти хоча б заготівлю молока. Щоранку дві підводи роблять подвірні об'їзди. Минулого року таким ось чином здали державі майже 140 тонн молока. А сьогодні 10 літрів молока — це 120 тисяч карбованців. Гарний прибуток для селянського двору. У нас є сім'ї, які здають по 4 — 5 тонн молока. Порахуйте — це непогані гроші. А допомагає їм у цьому сільська Рада. Ви самі можете переконатися, що я кажу правду.

Що ми і зробили. Завітали у перший-ліпший двір. У цьому селі на 340 дворів — 235 голів великої рогатої худоби і 468 свиней. Курей, гусей та індиків рахувати не будемо — кажуть, їх тут тисячі. Як мовиться, у кожному дворі — свіжа шкварка. Дай Боже, щоб так завжди було. Ось і в сім'ї Степана Губалюка — а ми потрапили саме до нього — 4 дійні корови, двоє телят, 4 свині і четверо коней. Минулого року він здав заготовникам на м'ясо четверо телят і більше чотирьох тонн молока. Продав односельцям троє лошат. У цій сім'ї всі — дружина, мати, діти й онуки — дуже люблять коней. А вони у них гарні — чорно-гнідої масті, хоч на аукціон виставляй!

На сусідній вулиці зайшли ми на подвір'я Івана Артишука. Чоловік 45 років працював — підвозив корми на колгоспну ферму.

Через межу — гарний будинок сина Миколи, який живе з дружиною Валентиною і двома діточками. Два обійстя, а живуть дружно, однією сім'єю. У 1994 році здали 4,5 тонни молока, за що одержали більше 20 мільйонів карбованців. З дозволу господині Євгенії Іванівни я заглянув у хлів, де стоять корови. Невістка Галина одну з корів збиралася доїти.

Доки Галина доїла, я розмовляв з Євгенією Іванівною. Стояли ми біля господарської будівлі, стіна якої заставлена акуратно нарубаними полінцями. Поруч стіжки сіна. Добре видно видолинок, що вперався в ліс. Жінка розповідала, що саме в цих місцях з ранньої весни до пізньої осені — гарні випаси для худоби.

— Слава Богу, доброго маємо господаря, про людей дбає, землю любить, — це про Івана Федорчука мовила Євгенія Іванівна. — Що худобу тримаємо, то його заслуга. Щороку господарство до сорока гектарів випасів виділяє для нашої худоби. А хто молоко здає — тому й сінокосні луки надають. Літа вже не ті, а хочеться мати свою землю. І боймося. А що, коли потом обробиш, а землицю заберуть. Може, у вільній Україні так не буде? Ви б ще подивилися, який ми храм для слави Господа побудували!

Справді, величний храм звели люди на окраїні села. Сімома великими куполами звівся він у таємниче небо. Легенда розповідає, що саме тут багато століть тому існувало городище Судомир. Під час татаро-монгольської навали його жителі грудьми заступили ворогові шлях на захід. Не скорилися, не прийняли ганебної неволі. Розлючені завойовники зруйнували городище. Але ратний подвиг зберігся у пам'яті народній. І тому нове поселення на березі річки Чорногузки дістало назву Ратнів. А коли Україна стала незалежною державою, то ратнівчани вирішили новий храм збудувати.

— Ось так і живемо, — сказав Віктор Шумський на прощання. — Під лежачий камінь вода не тече. Тож ми самі стараємося щось добре робити для людей. Знаєте, і ладиться робота!

Богдан БЕРЕКЕТА.

Волинська область.

Фото Миколи ЗІНЧУКА.

Партійна принциповість до суду довела...

Ось уже майже півроку в Шахтарську працює, по суті, тільки один міськвиконком. А місцева Рада народних депутатів? — запитаєте. Та в тому ж і справа, що депутати уже близько 10 місяців судяться між собою. А почалося все із того, що секретар Шахтарської міськрайонної організації компартії В.Шелудько висунув підозру щодо законного обрання мером міста свого головного суперника на минулих виборах І.Бугайова.

Принципові комуністи навіть не погодилися на компроміс — провести нові вибори на всій території Ради. Шахтарська справа «пішла» у Верховну Раду... А тим часом п'ять депутатів міськради — представників лівих сил, на знак солідарності зі своїм ідейним ватажком бойкотують усі сесії, паралізувавши своїми діями роботу Ради. І, певне, «чхати» їм на дотримання своїх депутатських обов'язків, як і на думку виборців, яким уже обридло це затяжне протистояння.

Юрій ДОЦЕНКО.

Колонка власкора

Купив облігації — одержуй квартиру

Черкаський міськвиконком випустив облігації муніципальної позики вартістю 16 мільйонів кожна. Саме стільки приблизно коштуватиме один метр площі майбутніх житлових будинків. Усі, хто придбав відповідну кількість облігацій, отримає на вкладену суму квартиру, запевнила міська влада.

Французи завойовують ринок

У Черкасах уперше в Україні відкрито постійно діючу виставку французької сільськогосподарської техніки. Організував її українсько-французький центр «Дако», котрий спеціалізується на техніці й технологіях для буряківництва. Однак, купити бурякозбиральний комбайн всесвітньовідомої фірми «Матро» вартістю 225 тисяч американських доларів нашим господарствам не по кишені. Тому сільськогосподарські підприємства і цукрозаводи вирішили скооперуватися і, закупивши французьку техніку, створити прокатні пункти. Розрахунок з «Дако» — протягом трьох років, валютою, а можна й цукром.

«Афганці» стали козаками

Відбулася черкаська обласна крайова рада Українського козацтва з участю гетьмана, народного депутата України генерал-майора В.Муляви. Козаки-черкащани обговорили хід підготовки до відзначення 400-річчя від дня народження Богдана Хмельницького і обрали крайового отамана. Ним став колишній «афганець» старший лейтенант Олександр Прядко. Черкаський полк поповнився сотнею, у складі якої близько 600 колишніх учасників афганської війни. Нову сотню нарекли іменем славного козацького ватажка Івана Підкови.

Допомога усім, але не приватно

Така умова центру американської допомоги, що почав діяти у Черкасах. Головна його мета — визначити 35 конверсійних підприємств України, в які міжбанківське інвестиційне об'єднання, уповноважене урядом США, планує вкласти цільові інвестиції. Разом з міжнародною організацією «Молодіжні досягнення» центр розповсюджує підручники з економіки та бізнесу у навчальних закладах України, а також працює над відкриттям у Черкасах міжнародного електронного каналу зв'язку.

Хрещений батько індор-хокею

Європейська федерація з індор-хокею (хокей з м'ячем у залі) вручила почесну нагороду... голові Черкаської районної Ради народних депутатів Олексію Марченку. Це перший випадок, коли міжнародна спортивна організація відзначає заслуги керівника районного масштабу. А визнання й повагу голова райради заслужив тим, що допоміг становленню цього виду спорту у районі. Команда «Славутич-освіта», яка тренується у Черкаському районі, стала базовою для збірної України з індор-хокею і серйозно заявила про себе на міжнародних змаганнях.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаська область.

БІДНІ ЛЮДИ НА БАГАТІЙ ЗЕМЛІ

На долю Великотокмацького родовища припадає близько 70 відсотків усіх українських запасів марганцевих руд.

Побудований тут Таврійський гірничо-збагачувальний комбінат міг би стати одним з найперспективніших підприємств в країні. А стане, мабуть, найоригінальнішим, якщо керівництву галузі вдасться законсервувати разом з «зайвим» виробництвом й працівників, котрим зараз немає куди податися.

Як стають зайвими

Майже весь колишній Союз марганцем забезпечували Орджонікідзевський та Марганецький комбінати, що на Дніпропетровщині. Та запаси з часом вичерпувались, потужності вибували. Тоді ЦК КПРС і Рада Міністрів СРСР прийняли рішення — з метою покриття дефіциту в марганцевій сировині для металургії будувати в Запорізькій області Таврійський гірничо-збагачувальний комбінат.

Тут, як стверджують спеціалісти, одне з найбільших родовищ марганцевих руд у світі. Важко навіть уявити кількість запасів, але на сотні літ, кажуть, вистачить.

Перший пусковий комплекс ввели в експлуатацію вісім років тому. Загалом будувати шахту № 1 передбачали в два етапи. До кінця першого, згідно з дослідно-промисловими роботами, потужність мала сягнути 600 тисяч тонн на рік: 300 тисяч — на першому комплексі, 200 тисяч — на другому, 100 тисяч — на третьому.

Нинішнього, 1995 року мала б уже бути й збагачувальна фабрика...

А разом на Таврійському ГЗК планувалося ввести в роботу п'ять шахт. У перспективі бачилося відкриття ще одного комбінату, поблизу міста Токмак, де приблизно знаходиться центр родовища.

Але сталося так, що в листопаді минулого року на раді директорів концерну «Укррудпром» заговорили не про перспективність, а про непотрібність Таврійського ГЗК. Чому? Невже через те, що на Великотокмацькому родовищі умови виявилися куди складніші, ніж передбачали, й видобуток на першому комплексі сягнув лише під 100 тисяч тонн?

Ні, найголовніша причина криється не в помилках проектних рішень: їх можна скоригувати. Річ у тому, що такої кількості марганцю, яка видобувалася за часів Союзу, Україні зараз не потрібно. Два ГЗК-ветерани цілком забезпечують потреби металургії, що скорочує свої обсяги виробництва.

Тож саме про це почали вести мову і в Міністерстві промисловості. Ніхто інший, як Анатолій Голубченко заявив про можливість «консервації» комбінату й селища, що поряд з ним. Хоча на комбінаті ще не забули, як Анатолій Костянтинович торік під час відвідин мав бажання балотуватися у виборчому окрузі, на території якого і знаходиться Степногірськ, кандидатом у народні депутати України. Тоді він однозначно казав: і комбінат, і селище мають існувати. Та йому відмовили у висуненні...

Те, що лікар приписав?

Якщо на проблему Таврійського ГЗК поглянути поверхово, без бажання проаналізувати найдоступнішу інформацію, лише з точки зору сьогоденних негараздів, то «консервація» — саме те, що «лікар приписав». Виробництво і планово нерентабельне і малоосвоєне, і Україні зараз не потрібне.

Але ж ми всі мріємо про нашу неньку як багату і благополучну державу. Яка не ходитиме по світу, просячи милостиню, а завдяки працелюбності народу й раціональному використанню власних багатств зможе і прогодувати своїх дітей, і добра нажити.

Зазнавши на собі удари від «розвалу», зустрівшись з «ринком», керівництво Таврійського комбінату серйозно замислилось над тим, як же бути далі?

Так народилась комплексна програма освоєння Великотокмацького родовища. А передбачає вона випуск нових видів марганцеємної продукції високої якості, конкурентоспроможної на світовому ринку.

На те є всі підстави: запорізька марганцева руда дуже високої якості, з неї можна отримувати електролітичний металевий марганець, і надчистий, і діоксид марганцю, і сульфат, планувати виробництво джерел струму широкого вжитку (ті самі «батарейки») та спеціальних сплавів на основі марганцю.

Цікаво, що ні електролітичного марганцю, ні надчистих марганців на просторах СНД сьогодні не виробляють. Першість у світі, скажімо, з виробництва електролітичного марганцю тримають Південно-Африканська Республіка, США, Японія, Франція.

За розрахунками спеціалістів, собівартість запорізького марганцю буде нижча, ніж на світовому ринку, а якість — вища. Бо за кордоном відсоток марганцю в цій продукції становить близько 99,63, а на Таврійському комбінаті є можливості досягти 99,885 відсотка.

Консервація — не панацея

— Легко сказати: законсервувати — розконсервувати! — Заходить зі мною у розмову заступник голови Запорізької обласної Ради народних депутатів Віктор Арінченков. — А скільки коштів піде на це!? Зрештою, мине час, все морально застаріє і доведеться починати з нуля. А скільки вже витрачено і грошей, і сил! Залізничну станцію «Плавні» переобладнали, шляхопровід для потягів через автотрасу Москва–Сімферополь проклали... А господарство комбінату — хто зуміє його зберегти?

Вибудовали селище по суті в степу. Немає тут більше ніяких промислових об'єктів. Одне лише сільськогосподарське підприємство — радгосп-технікум «Перемога», землі якого мають бути цього року розпайовані. А отже, тим, хто в нім не працює, не дістанеться й клаптика. Невже не залишиться людям нічого іншого, як іти ... красти?

— Так, і комбінат, і селище розтягнуть по шматочках, — погоджується Михайло Солопов, заступник голови Василівської районної Ради народних депутатів, на території якої знаходиться Степногірськ. — А тому чи не єдиним виходом з нинішньої ситуації бачиться шлях, коли б держава погодилась дати можливість колективу комбінату акціонуватись, бо ніхто з інвесторів не хоче мати справи з державним підприємством.

Однозначно: сьогодні держава не забезпечить нормального функціонування комбінату. Тим паче, не стане вкладати кошти — де їх узяти? — на виконання розробленої «програми виживання» ГЗК.

До речі, програму розраховано на 10 років і на її реалізацію потрібно до 125 мільйонів доларів.

Але на думку того ж Віктора Арінченкова тільки на державному рівні слід шукати спонсора й давати гарантії від імені держави.

Бо це — справа державна.

З майже восьми тисяч степногірців — 1240 чоловік дорослого населення працюють на комбінаті. Хто хотів розрахуватися, вже зробив це. Але ж не кинуть усі квартир і не побіжать у світ за очі. От і живуть, незважаючи, що воду подають лише за скупим графіком, немає тепла й газу. Щоправда, Мінпром виділив 20 мільярдів, щоб на паях з агропромисловим комплексом закінчили газопровід.

Та це — майбутнє.

А що зараз? Зараз, боронь Боже, щоб каналізаційний колектор з ладу не вийшов. Одну нитку вже прорвало, під загрозою й друга. Від неї всі нечистоти попливуть до Каховського водосховища.

Як врятувати ситуацію, що не лише екологічна, а й соціальна й економічна? Це вже не обласна, не районна справа, як нібито відбуваються у Києві, куди не раз звертаються степногірці.

Зараз, коли жвавішають колишні економічні зв'язки, коли марганець для України знов стає дуже вигідною експортною сировиною, час замислитися вже не так над збереженням, як над відродженням промислової бази Великотокмацького родовища.

Володимир ДУПАК.

смт Степногірськ Василівського району Запорізької області.

ГОЛОВА

У це важко повірити, але, з'ясовується, у наш злиденний час є ще люди, у котрих, як кажуть, є і стіл, і до столу... А все тому, що трудяться добре, що керівник їхній на своєму місці.

Міркуйте самі — як ніде нині, працівники агрофірми «Богодухівська» (а це більш як три тисячі чоловік), щомісяця регулярно отримують зарплату, мають змогу щодня ласувати свіжими ковбасами, різноманітними консерваціями, смачним хлібом. Адже є в господарстві власні хлібокондитерський цех та коптильня, і лінії з перероблення олії та гречаних крупів, і магазини, і ще багато чого іншого. І все для людей, як, приміром, і Будинок ветеранів.

Бо в агрофірмі голова є. Справжній. Не тільки за посадою, а й за діловими якостями. І не нахвалються ним — Володимиром Свиридовичем Бреусом — земляки. Бо протягом дев'яти років його головування життя в селі поліпшилося. Дбає керівник і про дітей — через чотири роки обіцяє завершити будівництво середньої школи приблизно на тисячу учнів, з басейном та двома спортивними залами — і запросити мене на її відкриття. До речі, Володимир Свиридович — не просто друг газети для дітей України «Зірка», а ще й спонсор...

Олекса ВАЩЕНКО,
фотокореспондент газети «Зірка».

Володимир Бреус — завжди бажаний гість у четвертокласників місцевої середньої загальноосвітньої школи.

Фото автора.

Богодухівка Чорнобаївського району Черкаської області.

Прогнози

ЧУЖИХ СЛУХАЙ. А РОБИ ПО-СВОЄМУ

Радник Прем'єр-міністра України Віталій Мельничук про економічне становище України

— Віталію Григоровичу! Ваші висновки про результати нашого господарювання в 1994 році, що прозвучали на відомому засіданні Кабінету міністрів, викликали немало суперечок і ледь не полярних оцінок. Чулися навіть докори, що ви занадто згустили фарби. То яка ж вона, реальна картина української економіки?

— Рік, що минув, був третім роком української незалежності. Він не був схожим на два попередніх. Впевнений, що історикам, економістам, іншим дослідникам новітньої історії України ще не раз доведеться звертатися до перебігу драматичних подій, фактів і уроків, які дав нам 1994 рік.

Згадаймо, як він почався. Похмурі прогнози ряду зарубіжних аналітиків передбачали швидкий кінець демократичного розвитку українського суспільства, скорий голод, холод, громадянське протистояння. Їм підспівував хор доморощених «катастрофологів», в голосі яких чулося щось про «непарламентський шлях розвитку», «надзвичайний економічний стан», «повне відродження тоталітаризму і комунізму» та інше. Але ці прогнози, на щастя, не справдились. Більше того, саме в 1994 році відбулися демократичні вибори у Верховну Раду, вибори Президента України та голів Рад усіх рівнів, сформовано законодавчі та виконавчі органи державної влади, які в нинішніх непростих умовах забезпечують керованість держави, її економіки, хід українського суспільства до демократії, законності, ринкових відносин.

І в економічному плані минулий рік не був для нас втраченим. Незважаючи на викликане стрибком цін різке падіння всіх ключових показників на початку року, в цілому українські підприємці як державних, так і приватних структур непогано попрацювали і зуміли зупинити обвал, на який, як декому здавалося, була приречена наша держава.

Завдяки дії ряду позитивних факторів: зокрема, таких, як подолання гіперінфляції, зростання грошових доходів громадян, підкріплене реальним ростом виробництва, відносна стабільність курсу карбованця, зменшення рівня «доларизації» економіки, досить високі темпи приватизації в першій половині року, розширення економічних зв'язків з іншими країнами світу, —вдалося збільшити загальні обсяги товарообігу України. І хоча на внутрішньому ринку тривали кризові явища і деякі несприятливі структурні зміни, роздрібний товарообіг національного ринку практично не зменшився. При цьому 60% його було реалізовано підприємствами недержавної форми власності, а частка недержавних підприємств у будівництві збільшилась до 70%, у промисловості — до 44%. Усе це — перші ознаки майбутньої реальної стабілізації.

— Чому ж, на вашу думку, помилилися зарубіжні експерти, прогнозуючи неминучий занепад України в 1994 році, масовий голод, холод, інші катаклізми? Тут що: недостатня кваліфікація, некомпетентність чи щось інше?

— Не думаю, що можна говорити про недостатній рівень кваліфікації західних експертів, які займалися прогнозуванням можливого розвитку подій в Україні. Це професіонали високого рівня. І думаю, що перш ніж робити висновки, вони відпрацьовували розвиток ситуації в Україні в 1994 році не на одній моделі. Більше того, впевнений, що всі ці моделі давали саме такий результат.

Аби переконатися, що саме так воно й було, давайте і ми розглянемо одну з цих моделей. Побудована вона Європейським центром макроекономічного аналізу України на основі такого визначального параметра економічної моці держави і добробуту її громадян, як валовий внутрішній продукт, вироблений у державі за певний період.

«Аналіз місячних цифр, — читаємо в звіті Європейського центру, — показує найглибший рівень падіння реального ВВП в період з жовтня 1993 до січня 1994 року». А всі прогнози аналітиків, в тому числі і відомої спецслужби США щодо розвитку ситуації в Україні, які стали надбанням громадської думки, робилися саме в цей період. І всі ці та інші негативні тенденції, ясна річ, закладалися в комп'ютер, і він просто не міг дати іншого результату, крім того, який продовжував тенденцію обвального падіння з усіма його негативними соціально-економічними та політичними наслідками. Так що помилки і, тим більше, формальної некваліфікованості не було.

— А що ж тоді було насправді?

— Після періоду найбільшого провалу — з жовтня до грудня 1993 року — у січні-лютому 1994 року падіння було зупинено. А потім вироблений у державі валовий продукт почав збільшуватися приблизно на 3,5% за місяць. Збільшення стало помітнішим — близько 5% за місяць — з літа минулого року. В цей час, до речі, відзначаються і найвищі помісячні темпи росту промислового виробництва: червень, вересень, жовтень — по 10% за кожний місяць. Починаючи з 1992 року, вперше мало місце не обвальне падіння, а поступове піднесення. І саме в цьому, мабуть, найважливіша особливість року, що минув. Звичайно, поки що мова йде про щомісячне піднесення, та якщо його буде закріплено, то в 1995 році він може стати більш значущим для розвитку економіки на тривалу перспективу.

— Але в кінці минулого року показник реального ВВП знову почав падати? Чи не так?

— Так. На жаль, і в кінці минулого року мало місце погіршення економічної ситуації. Тут треба сказати, що осінь і початок зими через сезонність сільськогосподарського виробництва в Україні завжди були складними для нас. Та в даному разі мали місце не тільки ці, а й інші причини, пов'язані з недостатньою економічною обгрунтованістю ряду прийнятих рішень, паралелізмом у роботі владних структур, насамперед виконавчих.

— Але повернімося, Віталію Григоровичу, ще раз до аналітичної записки Прем'єр-міністрові України, в якій ви говорили про погіршення соціально-економічної ситуації в кінці року. Що ви можете сказати з цього приводу?

— За службовими обов'язками радника Прем'єр-міністра України з економічної політики я, поряд з вирішенням інших завдань, відстежую головні тенденції соціально-економічного розвитку країни і доповідаю про них Прем'єр-міністрові. Правдиве інформування глави Кабінету міністрів України про реальну соціально-економічну ситуацію в державі і напрямки її розвитку було і залишається однією з головних функцій його радників. При цьому бачу своїм головним завданням не прикрашення ситуації, бо доповідати «про успіхи», навіть при їх відсутності, чи згладжувати гострі кути, у нас завжди було вдосталь бажаючих.

І тому ще у жовтні, готуючи чергову записку, я звернув увагу на певне погіршення ряду базових економічних показників і спрогнозував, що в кінці року ситуація іще ускладниться. Дані за листопад—грудень тільки підтвердили цей факт, про що я і сказав у згаданій вами записці. Тут ситуація, як у відомому фільмі, коли на запитання: «А може, то було не дерево?» — головний герой відповів: «Якби не дерево, то я б і сказав, що не дерево».

Хочу зазначити, що Прем'єр-міністр одразу відреагував на подану йому інформацію. В той же день він дав доручення віце-прем'єр-міністрам і міністрам терміново вивчити реальні причини погіршення ситуації в кінці року і вжити заходів для їх усунення. Ви знаєте, що і Президент України висловився з цього приводу. У пресі не все повідомлялося, але в результаті дехто з виконавців мав свої проблеми. А що стосується спекуляцій на цю тему, то залишимо їх на совісті авторів. Мені ясно одне: без достовірної інформації гріш ціна всім рішенням, якими б зовні привабливими вони не були. І я вдячний Прем'єр-міністрові України, що він, як професіонал високого класу, дотримується саме такої точки зору. І взагалі більшість фахівців і Кабінету Міністрів, і Національного банку України, і ключових економічних відомств держави звикла мати справу з реальними цифрами, а не вигаданими тенденціями, бо вони не тільки приймають рішення, а й несуть відповідальність за них, на відміну від деяких наших авторитетів, які чомусь називають себе реформаторами. Саме це і є гарантом неповторення листопадового і грудневого зривів у першому та наступних кварталах нинішнього року.

— А що нам готує 1995-й? Якою буде, на ваш погляд, соціально-економічна ситуація нинішнього року і що її визначатиме?

— Головні тенденції розвитку соціально-економічної ситуації в Україні у нинішньому і в найближчі роки насамперед визначатимуться тим фактом, що наша держава і українське суспільство перебувають сьогодні у перехідному періоді. А це значить, що розвиток подій значною мірою залежатиме від правильності прийнятих рішень і злагодженості в роботі структур державної влади та найвищих керівників держави. Бо суб'єктивний, тобто людський, фактор у перехідний час є визначальним як для держави, так і для суспільства в цілому.

Якщо говорити конкретно про 1995 рік, то у нас є всі можливості зробити так, щоб він став роком піднесення нашої економіки і добробуту українських громадян. У нас створено для цього політичні умови, про які я говорив раніше. Є програма реформ, запропонована Президентом і підтримана Верховною Радою. Треба тільки відмовитись від застарілих догм і позбутися уламків тоталітарного мислення, коли замість посилення законності і подальшого розвитку демократії та ринкових реформ пропонують введення надзвичайного стану; замість законодавчого відпрацювання процедур узгодження протиріч між структурами влади нав'язують боротьбу за владу і пошук ворогів; замість прийняття виважених рішень на основі аналізу реальної ситуації заплющують очі на правду; замість конкретних практичних кроків і кропіткої організаційної роботи пропонують чергові політичні шоу і пропагандистські кампанії; коли замість врахування найкращого і найціннішого, що виробили за століття свого розвитку країни — визнані лідери європейської демократії, провокаційно підсовують сумнівний досвід збанкрутілих режимів.

Треба покласти в основу своєї діяльності реалізм, професіоналізм, компетентність, бажання знаходити хай непрості, але збалансовані рішення. І тоді в році, що настав, ми зможемо вирішити всі питання, якими б складними вони не були.

Бесіду вів
Анатолій АНДРІЄНКО.

ЄДИНЕ В ДОНБАСІ

За десять останніх років АТП МП «Совтрансавто-Луганськ» піднялось на гребінь міжнародного визнання. Створювалось воно за містом, на занедбаному пустирі. Його директор Аркадій Олексійович Лісничевський прийшов на «голе» місце з найкращого на той час союзного автопідприємства магістральних сполучень 12781, яке він сам і створив. А йому хотілося «прописати» в житті масштабніше дітище...

Гарне, ні, навіть дивне містечко «Совтрансавто» спорудили в найкоротші терміни — тут Аркадій Олексійович Лісничевський сповна реалізував свою винахідливість: він приймав на роботу водіями теслярів, мулярів, оздоблювальників, сантехніків, які, перш ніж сісти за кермо престижного автомобіля «Вольво» чи «Мерседес», певну кількість годин відпрацювали на будівництві адміністративних і соціально-побутових приміщень, сервісних майстерень, різноманітних госпблоків. Люди робили це з великим задоволенням, тому що будували незвичні для Донбасу архітектурні споруди в готичному стилі з високими «гофрованими» дахами, викладеними червоною черепицею. Головним виконробом був сам Лісничевський. Пізніше всі визнали, що його праця увінчалася успіхом.

У «Совтрансавто» працю оцінюють не гамузом, а кожного — окремо, тут існує поняття коефіцієнта доходу автомобіля, враховують ефективність кругорейсу. Машини ходять навантаженими в обидва кінці — «Експорт-імпорт» і, може, тому забезпечують всі наряди. Проте автомобілів сьогодні все ще не вистачає, хоча й купили нещодавно 140 конкурентоспроможних перевізників фірм «Вольво» і «Мерседес». Нині всю зароблену валюту директор прагне вкласти в оновлення парку, щоправда, якщо не рахувати спонсорської допомоги місту.

На знімку: водії В. Мельник і А. Бурлаков.

Людмила ТКАЧЕНКО
(Укрінформ).

Луганськ.

Фото Вадима ЛІСНОГО.

На запитання оглядача «Голосу України» відповідає голова Державного митного комітету України Юрій КРАВЧЕНКО.

Кордон — це, перш за все, економіка країни

ПРИЗНАЧЕННЯ керівником одного з найвідповідальніших відомств України молодого за віком, але вже досить авторитетного в колі правоохоронних органів генерала для багатьох було несподіванкою. Але незабаром всі відчули: будуть серйозні зміни в галузі, яка довгий час тупцювала на місці.

— То які зміни очікуються в митній сфері, Юрію Федоровичу? Які проблеми вам сьогодні найбільше дошкуляють?

— Проблеми бачу хоча б у тому, що митна система в нашій країні ще зовсім молода, не пристосована до економічних перетворень, які ми намагаємося впроваджувати в суспільстві. Митне законодавство приймали ще в 1991 — 1992 роках досить швидко, щоб зафіксувати сам факт створення цієї системи, і нині воно вимагає серйозного реформування. Є багато нарікань як на поведінку митника, так і на виконання ним функцій, які делеговані державою. Вони дуже гіпертрофуються на кордоні, адже робиться фактично детальний обшук людини. Це, звичайно, ненормальне явище, всіх не обшукати, та й не треба робити цього. І форми огляду під час перевезення товарів через кордон теж мають бути цивілізовані.

А з цього постає передусім кадрова проблема. З 1991 року пройшло обвальне комплектування кадрів. Особовий склад виріс з 2,5 до 14,5 тисячі людей. За умов, коли немає навчальної бази, системи підготовки фахівців, зрозуміло, що багато людей, які до нас прийшли, або не можуть, або не хочуть себе реалізувати. Інколи вони до нас ідуть з певних, в тім числі й меркантильних міркувань.

Все це створює відповідне тло, імідж митника, який треба поліпшувати не розмовами, а діями по облаштуванню побуту, умов роботи, щоб він цінував свою працю.

Сьогодні ми маємо зовсім іншу картину на кордонах, ніж це було 5 — 10 років тому. Зараз уже діє в Україні 8 територіальних митниць — а це зовсім нова структура, 70 митниць, 243 митних пости, які створювались, так би мовити, в похідних умовах.

Особливо турбують східні кордони, де немає ні приміщень, ні умов для роботи. А від цього страждають і митники, і люди, які перетинають кордон. Це позначається й на якості огляду, контролю.

З другого боку, пористість кордону дала можливість створити цілі тіньові клани, які займаються контрабандою. перевезенням вантажів в обхід митних постів.

Це тільки основні проблеми, які я окреслив. А скільки є інших, що болісно позначаються на нашій службі.

— До речі, ще раз про східні кордони. Вони мусять бути спрощені, прозорі чи такі ж жорсткі, як інші? Люди нарікають, що саме там, як вони висловлюються, лютують митники, в буквальному смислі грабують тих, хто перетинає кордон...

— Знаєте, якщо є кордон, він не може бути м'який чи жорсткий. То є відмежування суверенної держави від сусідів. Мова лише може вестися про режим регулювання. Тобто про відносини між державами.

Наведу два приклади. Негармонізованість національного законодавства призводить до дискомфорту й певних непорозумінь. Словаччина не впускає з суботи на неділю вантажки. На території України збираються в чергу 4 — 5 тисяч автомашин. Хто винен у цьому? Люди мучаються в автомобілях, мерзнуть, їм немає де поїсти, відпочити. Є невдоволені? Є.

Приблизно така ж ситуація на кордонах з нашими східними сусідами.

Але якщо буде угода між державами про спрощений режим, то, зрозуміло, і ситуація зміниться. Але ж це не залежить від окремого митника. Не він же режим визначає.

Ось ви кажете про жорсткість митної служби. Але ж не таїна, що саме через наші кордони, ніби промацуючи їх, прагнуть провести і наркотики, і валюту, і що завгодно. Тільки зброї ми вилучили останнім часом тисячі стволів. Міжнародні картелі наркобізнесу теж дісталися до нас, і на митниці Бориспільського аеропорту вилучено 6,5 кілограма кокаїну. Це вже реалії. Нехай політики сперечаються, але коли Україна стане полігоном важких наркотиків, хай це буде на совісті тих же політиків.

Мова про зовсім конкретне: створити надійну систему контролю за речами, які заборонені до обігу, і максимально гармонізувати наші відносини з сусідами, щоб економічні й людські стосунки мали найкраще вираження.

Зрештою, погляньте ще й на таке. Ми на східному кордоні маємо тимчасові приміщення, а Росія споруджує капітальні сучасні будівлі. Отож реалії є реаліями.

— Які ви зараз внесли б уточнення до митного законодавства?

— Уже певні напрацювання ми маємо. Скажімо, потрібно внести зміни до Митного кодексу, бо багато його положень нині застаріли.

Друге. Я переконаний, що такій інституції, як митна служба, належить мати правоохоронний статус. Ми виконуємо 12 функцій з 18 суто правоохоронного характеру. В тім числі, таку унікальну, яку держава доручила найвищій правовій інстанції — народному суду, — право на конфіскацію. Ні міліція, ні Служба безпеки таких прав не має.

Ми робимо обшук. Огляд на кордоні — це той же обшук. Причому у більш жорсткій формі, ніж роблять це правоохоронні органи. Указом Президента на нас покладена боротьба з організованою злочинністю. І в той же час регулюють наші права лише трудовим законодавством. Тому треба збільшити захищеність наших людей, здійснити вертикальну керованість системи. А я можу нині вести розмову тільки про порушення трудового законодавства. І не більше.

Інша проблема. Ми сьогодні втрачаємо понад 30 відсотків митного збору, бо не можемо контролювати транзит. Перейшли, наприклад, цигарки через кордон, і ми не знаємо, де вони. Тому потрібно або ж робити заставу, щоб знати, де реалізують товар, або шукати якісь інші форми контролю.

Ми маємо чітко уявляти пріоритети, які потрібні нашій казні. І співпрацювати з іншими міністерствами й відомствами, щоб обмежити агресивний імпорт. Бо державі завдають збитків не ті чотири кілограми ковбаси, які везе людина, — це нормальне явище, а тонни товару, які підривають нашу економіку. Що, в нас горілки мало, що ми масово ввозимо її в країну?

Потребує змін і сама структура Комітету. Впевнений, що нам потрібен підрозділ для контролю за роботою особового складу. На сьогодні притягнуто 70 чоловік до кримінальної відповідальності за хабарництво, понад 1000 чоловік звільнено зі служби. Все це вимагає державного, законодавчого регулювання.

— З ваших слів, Юрію Федоровичу, виходить, що без революційних змін у митній службі важко досягти вирішальних результатів.

— Я не люблю таких слів, як революційні зміни. Все-таки потрібні послідовні, але еволюційні кроки.

— Цьому сприятиме і створення окремих внутрішніх підрозділів на зразок контррозвідки?

— Безперечно.

Вів інтерв'ю Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ.

Справа Рудика закрита?

ЗАЛІЩИЦЬКИЙ районний суд Тернопільської області 4 січня цього року засудив голову правління агрофірми «Проскурів» Хмельницького району І.Л.Рудика до двох років позбавлення волі з конфіскацією майна. Як широко повідомлялося і в різний спосіб коментувалося у засобах масової інформації, 6 квітня минулого року Рудик був затриманий на КПП «Порубне» Чернівецької області з контрабандною валютою в сумі 20860 німецьких марок. Вирок оголошено. Але Іван Леонтійович Рудик продовжує стверджувати «Моя справа сфабрикована на замовлення...» і висловлює різні претензії на адресу Служби безпеки. Пропонуємо увазі читачів точку зору начальника слідчого управління СБУ Володимира ПОРОДЬКА на цю ситуацію з уточненням деяких нюансів.

Справа Рудика була порушена не органами СБУ, а Вадул-Сиретською митницею як органом дізнання у справах про контрабанду. Працівники слідчого відділу УСБУ по Чернівецькій області, які відповідно до діючого кримінально-процесуального законодавства провадили попереднє слідство у справі, виносили лише постанови, що уточнювали кваліфікацію вчиненого Рудиком, висували обвинувачення.

Діяння ж, учинене Рудиком, не давало жодних підстав сумніватися в обгрунтованості порушення стосовно нього кримінальної справи, оскільки він перевіз через митний кордон України, приховавши від контролю, іноземну валюту у великих розмірах, тобто вчинив злочин, передбачений статтею 70 Кримінального кодексу України. І як би не нарікав сьогодні Іван Леонтійович на необ'єктивність слідства та суду, спростувати те, що він свідомо не вказав у декларації повної суми наявної у нього валюти, схованої в багажнику автомашини, в якій їхав, і не заявив про неї митному контролю усно, — неможливо, просто нічим. Не може бути поясненням і те, що ця валюта належить не йому, а фірмі, адже у декларації є пункт про перевезення цінностей і предметів, що належать стороннім.

У діях Рудика наявний закінчений злочин, а це спроба контрабанди: за Митним кодексом України лінія митного кордону збігається з лінією Державного кордону, який він до проходження контролю перетнув.

Доведеність вчиненого обвинуваченим, що, врешті-решт, і визнав суд, зовсім не залежить від того, вважав він себе винним чи ні. Царицею доказів визнання власної вини було за часів Вишинського.

Рудик звинувачує СБУ і в організації тенденційних публікацій стосовно агрофірми «Проскурів» та її директора. **Треба зауважити, що, виходячи, перш за все, з вимог закону, слідчі підрозділи СБУ дотримуються чіткого правила: до завершення розслідування не розголошувати ніяких даних. Якщо ж ми і надаємо пресі певну інформацію, то виключно як констатацію фактів, а не оцінку доказової бази чи чинності особи. У цій справі слідчі ні в Києві, ні в Чернівцях ніякої інформації для публікацій, тим більше таких, що дискредитують агрофірму «Проскурів», яка за законом відповідальності за дії свого керівника не несе, не надавали.**

Нині дехто запевняє, що справа Рудика була, мовляв, підготовлена раніше і що він своїми діями ніякої шкоди суспільству не завдав.

Рудика обвинувачували у контрабанді іноземної валюти, що мала місце 6 квітня 1994 року, та самовільному присвоєнні звання службової особи, оскільки при проходженні митного контролю він пред'явив дипломатичний паспорт Бортника. Будь-які інші діяння йому не інкримінувалися. То яке значення може мати при цьому, перебував він під контролем чи ні? Злочин було розкрито одразу після його вчинення. І саме тими правоохоронними органами, до обов'язків яких віднесене здійснення прикордонного та митного контролю. Тому, навіть якби Рудик і перебував у полі зору української спецслужби або якби стосовно нього провадилися якісь заходи згідно із Законом «Про оперативно-розшукову діяльність», до даної справи вони не мають ніякого відношення.

Щодо шкоди, завданої Рудиком. Після фактичної ліквідації державної монополії на зовнішню торгівлю, контрабанда як суспільно небезпечне діяння, передбачене Кримінальним кодексом, дещо змінила свій об'єкт посягання. І на сьогодні полягає у порушенні встановленого порядку переміщення товарів, валюти, цінностей та інших предметів через митний кордон України. Говорячи юридичними термінами, вона є злочином із формальним складом, коли настання конкретних наслідків від вчиненого не обов'язкове. Просто порушується встановлений у державі порядок. Крім того, звичайно, не сплачується державне мито, про що, гадаю, добре відомо і Рудику, і його «громадським захисникам».

Вірно те, що реальні ринкові перетворення необхідно підкріплювати удосконаленням законодавчої бази. Служба безпеки на підставі глибокого аналізу та узагальнення слідчої практики протягом останнього часу добивається прийняття рішення про часткову декриміналізацію контрабанди шляхом введення адміністративної відповідальності за незаконне переміщення через митний кордон предметів, не вилучених із цивільного обігу, з їх конфіскацією. Адже в такому разі держава без колосальних витрат на розслідування (яке в дуже багатьох випадках закінчується судовим вироком про умовне засудження або відстрочку відбуття покарання) могла б отримувати лише прибуток. Та й з точки зору профілактики, гадаємо, економічні санкції були б ефективніші. На жаль, реального втілення ці пропозиції, незважаючи на підтримку Верховного суду, Генпрокуратури та Держмиткому, у вищих владних структурах поки що не знаходять.

КІНЕМАТОГРАФ У СТРЕСОВОМУ СТАНІ

ФАКТИ — вперта річ. Вони свідчать, що українське кіно, яким заопікувався М.Яковина, опинилось на межі зникнення. Скажуть: не він один у цьому винний. Так, не він один. Але його «любов» до кінематографа загальновідома.

> ***ПРОТЕ ми не Англія і не Франція, і навіть не Росія. І роздержавлений український кінематограф — то кінематограф неіснуючий. Міф, вигадка.***

«Видатним» досягненням М.Яковини та його команди є неприйнятна для митців концепція розвитку української культури. Дарма що її малообізнані автори не тямлять у кіновиробництві чи кінопрокаті геть нічого, навіть точна кількість українських кіностудій їм не відома! Зате яке світле майбутнє приготували вони кінематографу: роздержавлення! Та ще з посиланням на досвід Англії чи Франції. Проте ми не Англія і не Франція, і навіть не Росія. І роздержавлений український кінематограф — то кінематограф неіснуючий. Міф, вигадка. Надто неприбуткова це справа, і надто непрестижна — знімати українські фільми, щоб на неї накинулись вітчизняні бізнесмени чи зарубіжні інвестори: виплівати необхідно самим. Так, кінематограф коштує дорого. Але то не причина, щоб він обходився без підтримки з боку держави. Чому ж тоді все, до чого доторкнеться М.Яковина, гине на пні: програма підтримки, утворення центру О.П.Довженка, журнал «Кіно», інститут екранних мистецтв. На останній колегії міністерства то був єдиний пункт, що його М.Яковина викреслив власноручно. А як же бути з творчою зміною? Ну, а кадрове питання — як його розв'язує М.Яковина? Вже саме призначення В. Шмотолохи чи М.Мащенка на посади директорів кіностудії, призначення, що його М.Яковина здійснив одноосібно, без відома і згоди департаменту кінематографії — то є тема для авантюрного роману. Про це варто поговорити окремо.

Нарешті, Закон про кіно. Хоч який би він був недосконалий, але — в разі прийняття — він дозволив би якось цивілізувати український кінопростір. І навпаки. Ось через що М.Яковина колосальні зусилля спрямував на те, щоб зірвати його, Закону про кіно, підготовку і прийняття. Вчинити це було непросто, адже існує Указ Президента України від 6 липня 1994 року. На виконання цього Указу було утворено робочу групу, яку очолював я. Одразу стало ясно: без фахівців-юристів написати грамотний Закон не пощастить. І ми звернулись до унікальних, з досвідом роботи в кіногалузі, фахівців. Таких знайшлося аж п'ять на всю Україну. Звичайно, їхню працю треба було оплатити. Але грошей юристи не отримали ні копійки. Бо той же М. Яковина в усній формі наказав не платити юристам нічого.

Закон про кіно треба було подати до кінця жовтня, угоду з юристами було підписано лише 28 жовтня, ще кілька днів пішло на оформлення документів та інші формальності. Ось тут і виявилося, що М. Яковина сам собі викопав яму: адже відповідати перед Кабінетом міністрів за порушення мав саме в. о. міністра. І тоді М. Яковина пише доповідну записку на ім'я віце-прем'єра І. Кураса (2-го листопада 1994 року). Дивовижний по зухвальству і підлоті документ, я б назвав його доносом, але не впевнений, чи існують доноси на підлеглих. Зацитую бодай уривочок: «Зараз ситуація виглядає так. За наполяганням в.о. керівника департаменту кінематографії Л. В. Череватенка проект Закону мусить бути оплачений за рахунок коштів міністерства в сумі 200 млн крб. Розробники (до речі, не працівники апарату міністерства) наполягають на продовженні терміну виконання ще на місяць. Виходячи із ситуації, враховуючи повну неспроможність теперішнього керівництва департаменту кінематографії завершити самостійно цей проект у встановленому порядку, прошу дозволити продовжити термін виконання на місяць.

Винні працівники міністерства будуть притягнені до відповідальності, про що повідомимо додатково».

> ***НА СЬОГОДНІ розглядати Закон про кіно у Верховній Раді не передбачається навіть у першій половині 1995 року. Отже, гуляйте, панове правопорушники, вільно: дозволяється.***

Невідомо, що саме доповідав М. Яковина віце-прем'єрові, але з покаранням в.о. не забарився. Покарано було, в тому числі фінансово, всіх «винних», але тільки не М. Яковину: свою провину, свої гріхи він уміло переклав на інших. На сьогодні розглядати Закон про кіно у Верховній Раді не передбачається навіть у першій половині 1995 року. Отже, гуляйте, панове правопорушники, вільно: дозволяється. Отак воно й діється у нас: нахабно, безкарно, з потурання вищих посадових осіб.

Втім, подібні вихватки можуть приголомшити хіба що наївняків, до яких я не належу. На моїй пам'яті з українським кінематографом це витівали не раз і не два, і я даю собі звіт, з якою метою, ким і як зорганізовуються такі екстремальні ситуації. Скажу більше: я можу наперед вирахувати схему цих ексцесів. Унікальність нашого кінематографа полягає в тому, що він є великою ідеологічною потугою й одночасно зосередженням значних матеріальних цінностей. Було б дивно, якби на нього не звернули уваги спецслужби зацікавлених держав і — теж одночасно — різноманітні структури кримінального чи напівкримінального світу. Ці відвойовують територію для власного політичного впливу, ті гарячково шматують тіло українського кіно, прагнучи відгризти ласий шматочок. Але як першим, так і другим український кінематограф не потрібний — їм потрібне лише те, чим він володіє. Отже, варто лише українському кінематографу зіп'ястись на ноги, бодай трохи утвердитись, як невидимі, але реальні сили негайно зорганізовують чергову атаку. Головне тут — не дати отямитись, не дозволити просунутись уперед хоча б на декілька кроків. Тож немає нічого дивного, навпаки, все зрозуміло і закономірно: український кінематограф постійно тримають у стресовому стані.

> ***АЛЕ МУШУ вас попередити: кінематограф — мистецтво державницьке і державне. Поняття «держава» і «кіно» перебувають в одній площині. Рано чи пізно Україна прийде до усвідомлення необхідності мати і розвивати український, а не якийсь інший кінематограф.***

Але мушу вас попередити: кінематограф — мистецтво державницьке і державне. Поняття «держава» і «кіно» перебувають в одній площині. Рано чи пізно Україна прийде до усвідомлення необхідності мати і розвивати український, а не якийсь інший кінематограф. Наявність державного кінематографа обов'язкова для будь-якої держави, якщо вона збирається бути не чужинецькою колонією. Рано чи пізно це станеться, принаймні я в це вірю. Війна проти українського кінематографа є війна проти української держави. Той, хто руйнує українське кіно, руйнує українську державу, і він повинен пам'ятати про наслідки. Все буде належним чином поціновано й оплачено. Щодо цього не повинно бути жодних сумнівів.

Леонід ЧЕРЕВАТЕНКО.

ОЧЕВИДНЕ НАВКОЛО НЕВИДИМОГО

Публікуючи уривок з відкритого листа відомого поета й кінематографіста Л. Череватенка до газети «Культура і життя», ми не хотіли вклинюватися в суперечку чи ставати на чийсь бік. Саме через те — уривок, а не весь лист. Уривок же свідчить принаймні про одне: навколо нашого бідного, майже невидимого кіно точиться очевидна гостра боротьба. І це — втішає. Еге ж, втішає, бо коли отак сердито борються, значить, є за що, значить, наше кіно існує — хоча б у вигляді перспективи. Хто кого поборе і яким буде кіно — то вже інша розмова. Свого листа автор підписав просто, без титулів.

— Леоніде Васильовичу, це означає, що вас знято з посади директора департаменту кінематографії?

— Я перебуваю у відпустці. Але на моєму місці вже нібито сидять інші люди.

— Ви будете боротися?

— Так. Але не за посаду. Вони повинні знати: я не здам українське кіно рекетирам.

Віталій ЖЕЖЕРА.

Дорога, якою йдуть

У РЕСПУБЛІКАНСЬКОМУ Будинку кіно відбулася урочиста прем'єра фільму довженківців «Дорога на Січ», знятого режисером Сергієм Омельчуком у співавторстві зі сценаристами Богданом Жолдаком та Леонідом Череватенком за мотивами роману С. Черкасенка «Пригоди молодого лицаря». Втім, закрадається враження, що фільм знято просто за мотивами попередньої картини цих же авторів — «Козаки йдуть». І там, і тут знову актрису Інну Капінос (українська дівчина Орися) викрадає актор Лесь Задніпровський (поганий польський шляхтич), і знову її визволяють — такою ж незайманою й прекрасною, немов українська природа в цьому ж таки фільмі! Все це присмачено унікальними рукопашними боями, що поставлені Володимиром Абазопуло. Вельми авторитетно представлені гетьман Сагайдачний (Юрій Муравицький) та отаман Джміль (Михайло Голубович). В титрах написано: кінець першої частини. Отже, є надія, що згодом матимемо з десяток серій своїх анжелік разом зі своїми чингачгуками, наївними й беззаперечно благородними. І тут нехитра назва фільму просто напрошується на те, щоб помилитись і сказати ненароком не «Дорога на Січ», а «Дорога на піч» — в тім сенсі, що таке кіно зручно дивитись, лежачи на печі, лузаючи насіння й мріючи про відродження славних традицій. Але чи варто іронізувати? Розважальний фільм — теж важка робота, а тим більше тут: у титрах ім'я молодого прекрасного актора Володимира Голубовича взяте в траурну рамку, він загинув, не дійшовши до Січі й до цієї прем'єри, і ця печальна нота вплетена в сюжет картини й залишиться там вже назавжди.

Христофор ГРУША.

На фото: Володимир Голубович (Павло Гопак у фільмі «Дорога на Січ»).

Точка зору

«Нововалуєвщина», або Як Україна спонсорує російськомовні піратські видання

МИ ВЖЕ ЗВИКЛИ, вірніше, змирилися з тим, що протягом двох останніх років книжкові полиці України стали майже стопроцентно російськими. Проте не кожен звертає увагу на те, що більшість «російських» книжок видруковано в нас — в Україні. За екзотичними назвами видавництв, котрі наплодили мільярди російських перекладів західного бульварного чтива, ховаються, як правило, всім знайомі українські поліграфічні комбінати та друкарні.

Нещаслива дорога в небуття для української книги почалася 1 січня 1993 року. Саме тоді було скасовано звільнення від податку для видавництв, котрі випускали не менш як 70% продукції українською мовою.

Любителям українського історичного мазохізму я настійливо рекомендував би насолодитися ще й цим, безперечно, історичним «нововалуєвським» указом.

Незабаром заплановано провести друге читання закону про податок на добавлену вартість (ПДВ), у якому, на жаль, не передбачено пільг для українського книгодрукування та української культурної продукції.

Як виглядає практика зняття ПДВ у Західній Європі? Перше, що впадає у вічі — використання цього податку, а точніше пільг по ньому, для стимулювання національної культури, зокрема книгодрукування, театру, кіно тощо. На жаль, у проекті українського закону про ПДВ певні пільги надано лише для шкільних підручників та зошитів. Поряд з цим у проекті закону є ряд загалом непродуманих пільг, таких, наприклад, як звільнення від ПДВ імпортованої сировини та комплектувальних. Наслідком цього стане, скажімо, те, що українським металургам та енергетикам буде вигідніше купувати вугілля у Росії та Польщі, аніж у шахтарів рідного Донбасу.

Іншим суттєвим «проколом» проекту закону про ПДВ є те, що він фактично надає пільги для літератури, друкованої російською мовою, перед літературою іншими мовами, зокрема україномовними книгами. Не секрет, що Україна стала зараз досить великим експортером друкованої продукції, зокрема книжкової, в Росію та інші країни СНД. Зрозуміло, що це аж ніяк не є україномовні книги. Невмолимі закони ринку роблять друк російських книг набагато прибутковішим просто тому, що кількість потенційних покупців у Росії значно більша, аніж читачів України. Якщо додати ще й те, що не всі мешканці України мали змогу набути достатніх навичок для вільного читання україномовної літератури, а володіння російською мовою властиве представникам практично всіх країн СНД, то співвідношення потенційного ринку української та російської книжки становить 1 до 10. Це співвідношення приблизно ілюструє, як друкування російськомовної літератури є економічно вигіднішим від української.

Якщо врахувати ще й вищу купівельну здатність населення у Росії, то перспективи української книги виглядатимуть ще сумніше. Як не парадоксально, новий закон про податок на добавлену вартість надає ще одну додаткову перевагу російськомовній літературі — вона практично звільняється від ПДВ. Це відбувається тому, що основна маса тиражу експортується в Росію та інші країни СНД, а отже, повністю звільняється від сплати ПДВ. Решти 10—20% тиражу повністю вистачає, щоб забезпечити теперішній російськомовний стан книжкових розкладок та магазинів України (зі Львовом включно). Звільнення експортної продукції від ПДВ є, звичайно, доцільною й економічно виправданою нормою, однак це додатково збільшує економічну невигідність друкування української літератури, тому що вона на експорт не йде.

Отже, єдиний вихід — звільнити україномовну літературу від податку на добавлену вартість. Те ж саме слід зробити для літератури кримськотатарської, караїмської, можливо, гагаузької та понтійсько- грецької. Адже всі ці мови використовуються переважно на території України, тому й українське законодавство та держава мають відповідати за збереження й нормальне функціонування цих мов та культур.

Практично це можна здійснити таким чином: у статтю 5 проекту закону «Про податок на добавлену вартість» у пункт 7 першої частини статті внести доповнення — до слів «дитячі журнали, газети, учнівські зошити та підручники» додати «друкована, аудіо-, кіно- та відеопродукція українською, кримсько-татарською та іншими мовами, які використовуються переважно на території України».

Теперішня нездатність українського суспільства зробити що-небудь для підтримання мови та культури, назва якої співпадає з назвою держави, вже зараз викликає насмішку з боку іноземців, ставить під сумнів серйозність і перспективи існування самої української держави.

Володимир МАРТИНЮК,
магістр державного управління.

Київ.

На початку тижня

МВФ нас зрозумів?

Мабуть, директора-розпорядника Міжнародного валютного фонду Мішеля Камдессю і справді зустрічали в Москві, куди він завернув, змінивши план поїздки до Києва, як найдорожчого гостя. Бо, прибувши після цього до столиці України, він під час зустрічі з Головою Верховної Ради Олександром Морозом заявив, що МВФ виділить Україні 1,492 мільярда доларів кредиту, який надійде протягом двох найближчих місяців.

І хоча зустріч відбулася минулої суботи, на початку цього тижня, новину ще доведеться переосмислювати. Бо, здається, Києву вдалося переконати Мішеля Камдессю, що, незважаючи на незатверджений бюджет, — справа ця не така вже й безнадійна, і формування його завершиться в найближчому майбутньому і що дефіцит можна буде покрити, не застосовуючи емісійних заходів, а рівень інфляції — до кінця року становитиме 1—3 відсотки.

Правда, не зійшлися на сумі дефіциту — 7,5 відсотка. Але, мабуть, МВФ зрозумів проблеми України, повіривши у необоротність економічних реформ, і твердо пообіцяв надати кредит.

І коли керівництву Росії вдалося переконати МВФ у політичній і економічній стабільності, то ми результату досягли дещо авансом. Адже бар'єр, який подолав російський уряд — російський бюджет затверджено Думою, нам ще доведеться долати.

Здається, тішитися з того, що кредит надійде, мабуть, зарано, бо Україна повинна сплачувати за аванс конкретними справами: щоб покрити бюджетний дефіцит, уряд змушений буде виконати й прийняти ще чимало непопулярних рішень, що, безумовно, не зробить солодшим життя рядових платників податків.

А зробити це доведеться, бо вже сам МВФ не допустить компрометації власної політики.

Валентина ПИСАНСЬКА.

Тетяна КОСТІНА, «Голос України» (з Алмати)

Інтерес спільний. Але...

Газета «Панорама» попросила посла України в Республіці Казахстан Віктора Богатиря прокоментувати дієвість угод між Казахстаном та Україною. Між нашими державами сьогодні існують 30 двосторонніх угод, і їх, як вважає посол України, виконують неефективно обидві сторони.

«Ми із захопленням говорили, з оптимізмом підписували, тільки ніколи не розробляли до кінця механізми їх реалізації. В результаті маємо низький коефіцієнт «корисної дії». Парламент і уряд передовсім мають створювати правове поле для суб'єктів господарювання.

На перший план слід висунути ратифікацію підписаних угод про свободу торгівлі, виробничу кооперацію, сприяння інвестиціям, а також приєднати Україну до угоди про співробітництво в нафтогазовому комплексі, бо вона підписала договір про участь у будівництві нафтопроводу із Середньої Азії через Туреччину до Європи.

Серед прикладів економічної інтеграції Віктор Богатир назвав таку галузь, як важка промисловість. Особливу роль могли б відіграти торгові місії та представництва не від міністерств і відомств, а від підприємств-виробників, нових структур.

Хоч порядок взаєморозрахунків визначено доповненням до угоди між урядами і національними банками наших держав, підписаним торік, проте роботу з відкриття корраxунків, складання переліків підприємств, товарів і послуг банків не завершено. Угоду з цього приводу не підписано.

Андрій КРАСНОЩОКОВ, ІТАР—ТАРС

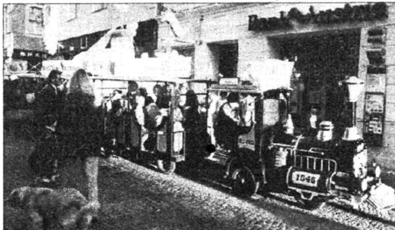
І в гаманці тісно

Реалізація Маастрихтських угод про створення валютно-фінансової спільноти в рамках Європейського Союзу вимагає тіснішої економічної і, насамперед, політичної інтеграції «п'ятнадцятьох». Таку думку висловлював голова правління Німецького федерального банку Ханс Тітмайєр.

Головний банкір Німеччини вважає, що вироблені в Маастрихті критерії та тимчасові рамки переходу країн ЄС до спільної валюти «мають виконуватися суворо і без будь-яких послаблень». За планами спільну європейську валюту мають запровадити 1997 року, проте, на думку Х. Тітмайєра, «наприкінці 1996 року в кращому разі вісім з п'ятнадцятьох партнерів по ЄС будуть цілком готові до цього кроку з політичного, фінансового й економічного боку».

Стосовно перспектив створення спільного європейського Центрального банку, Х. Тітмайєр наголосив, що це буде «складний і тривалий процес, бо таку структуру неможливо створити за декілька тижнів». Принаймні, зазначив він, практичне розв'язання цього завдання можливе лише після того, як 1996 року на міжурядовій конференції «п'ятнадцятьох» буде чітко визначено основні напрямки реформи керівних інститутів ЄС.

А поки що, на думку Х. Тітмайєра, «п'ятнадцятеро» не мають спеціалізованих структур, покликаних чітко визначати спільну фінансову політику членів організації та здатних «попереджати і долати ситуації, коли бюджетна політика різних країн розвивається у діаметрально протилежних напрямах». Х. Тітмайєр сподівається, що партнери з ЄС зможуть подолати розбіжності, які ще залишаються, і перехід до спільної валюти буде все ж таки здійснено у встановлений термін.

Хроніка. Факти. Події

● *Амстердам*

Берінгці можуть бути спокійними

ING GROUP

«Я радий повідомити, що «Берінгс» знову відкритий для бізнесу», — заявив керівник Міжнародної нідерландської групи (ING-Group) Ед Якобс після того, як було здійснено необхідні юридичні процедури щодо придбання нею усіх прав на один з найстаріших торгових й інвестиційних банків Великобританії, клієнтом якого була королева Єлизавета II. Відомо, що крах «Берінгс банку», спричинений спекуляціями його сінгапурського брокера, викликав справжню паніку на фінансових ринках світу. За словами нових власників банку, вони потурбуються, щоб більше «прикростей», які трапилися нещодавно, не було.

● *Бонн*

Становище зобов'язує

З вимогою про відставку Генерального секретаря НАТО Віллі Класа виступила Спілка військовослужбовців бундесверу. Як заявив у інтерв'ю німецькій газеті «Нойє оснабрюккер цайтунг» голова організації Бернгард Герц, цей крок необхідний, щоб «убезпечити Північноатлантичний альянс від шкоди». За його словами, у В. Класа було досить часу, щоб спростувати висунуті проти нього звинувачення в причетності до афери з підкупом бельгійських соціалістів італійською авіабудівною фірмою «Агуста». Генеральний секретар НАТО не може більше бути прикладом для солдатів, вважає Б. Герц.

● *Алмати*

Криза влади

Висновок Конституційного суду Казахстану про нелегітимність нещодавно обраної Верховної Ради та недійсність повноважень її депутатів зустрінуто в республіці спокійно.

За даними з конфіденційних джерел, після відставки в суботу уряду республіки А. Кажегельдіна знову призначено Прем'єр-міністром, попередні портфелі зберегли й заступники Прем'єр-міністра, а також керівники ряду міністерств та відомств республіки.

На думку місцевих спостерігачів, нинішня криза в Казахстані має суто юридичний характер і стосується лише Верховної Ради. Кабінет міністрів змушений був подати у відставку тільки з міркувань дотримання формальностей.

● *Таллінн*

З візитом до Прибалтики

Учора до Таллінна з одноденним візитом прибув віце-президент США Альберт Гор. Він зустрівся з Президентом Естонії Леннартом Мері, главами урядів Латвії, Литви та Естонії, котрі перебувають тут, а також з представниками політичних партій, що отримали місця в новому естонському парламенті.

ПРОМОВА ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ Л.Д.КУЧМИ НА ВСЕСВІТНІЙ ЗУСТРІЧІ НА ВИЩОМУ РІВНІ В ІНТЕРЕСАХ СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

(КОПЕНГАГЕН, 11 БЕРЕЗНЯ 1995 р.)

Пане Генеральний секретар!

Пане Голово!

Шановні пані і панове!

Передусім дозвольте привітати Вас і побажати успішної та плідної роботи Всесвітній зустрічі на вищому рівні в інтересах соціального розвитку. Хотів би також висловити вдячність уряду Данії — за організацію цього заходу та народу Данії — за гостинність і увагу до учасників Зустрічі на вищому рівні та Форуму неурядових організацій.

Немає сумніву, що питання, які обговорюються тут, у Копенгагені, є доленосними для кожної окремої країни і для людства в цілому. Адже не викликає сумнівів, що ми повинні дійти згоди щодо нового підходу до соціального розвитку, який визначатиме світову стратегію вирішення соціальних питань у наступному тисячолітті.

А це вимагає не лише нового осмислення назрілих гострих соціальних проблем, що нависли над людством, але й створення якісно нового партнерства для розв'язання цих проблем. Універсальний характер нашої зустрічі, її високий рівень дають нам унікальну можливість для досягнення цієї мети.

Як зазначається у Звіті про людський розвиток за 1994 рік Програми розвитку ООН, світові ніколи не бути мирним, якщо люди не житимуть у безпеці в своєму повсякденному житті. Як досягти цієї мети? Світовий досвід свідчить, що таку безпеку особистості може найліпше гарантувати демократична держава з ринковою економікою, з громадянським суспільством, де поважаються права і свободи людини, де людина є активним творцем своєї долі.

Звільнившись від тоталітаризму кілька років тому, на шлях будівництва такого суспільства стали країни Центрально-Східної Європи і нові та відроджені держави на терені колишнього СРСР, до яких належить і Україна. Ситуація в них вимагає особливого осмислення. У цьому субрегіоні більш як за 70 років при відсутності демократії і приватної власності був практично знищений ринковий менталітет народу.

Нині головне завдання цих держав полягає в тому, щоб перебороти тяжку спадщину і прийняти нові орієнтири в політиці та економіці.

Ці держави, і зокрема Україна, вирішують нині завдання подвійного переходу: від тоталітарної системи до демократії та від централізованої економіки до ринкової. Перед Україною, чия культура і мова зазнали в ті роки нищівного удару, стоїть ще одне життєво важливе завдання: відродити свою національну самобутність, об'єднати суспільство навколо загальнонаціональної ідеї, консолідуватися як нація.

Ситуація особливо ускладнюється нинішнім важким станом економіки. Ставши незалежною восени 1991 року, Україна успадкувала від колишнього СРСР структурно деформовану економіку з високою питомою вагою ресурсомістких та енергомістких технологій. Щоб підтримувати виробничий потенціал, Україна завозила, переважно з Росії, понад дві третини нафти, газу та продуктів їх переробки. З огляду на таку залежність, промислова база України стала приреченою після розпаду СРСР.

Катастрофічного удару було завдано економіці України зростанням цін на енергоносії. За останні 4 роки вони зросли, з урахуванням зовнішньої і внутрішньої інфляції в 30—40 тисяч разів. Це — безпрецедентна ситуація в світовій економіці.

Як наслідок, почався обвальний спад промисловості та сільськогосподарського виробництва, різке скорочення національного доходу, зростання бюджетного дефіциту та дисбалансу торгівлі. Галопуюча інфляція призвела до різкого зростання цін, а, отже, до катастрофічного падіння життєвого рівня населення.

Кризовий стан економіки гальмує наші зусилля, спрямовані на пом'якшення наслідків чорнобильської трагедії, на розв'язання інших загрозливих екологічних проблем, на облаштування сотень тисяч людей, які були примусово депортовані, а нині повертаються на свою історичну батьківщину. Багатомільярдних витрат потребує ліквідація ядерної зброї, успадкованої від колишнього СРСР, конверсія воєнно-промислового комплексу.

Соціально-економічні проблеми в Україні загрожують національною катастрофою і вимагають якісно нових підходів та рішучих дій. У жовтні минулого року Президентом була запропонована, а Верховною Радою прийнята нова соціально-економічна і політична стратегія реформ в Україні. Стратегія націлює на прискорення кардинальних економічних перетворень і на створення сильної соціальної політики.

Розроблення ефективної соціальної політики — ключовий і чи не найскладніший елемент реформи перехідного періоду. Побічні негативні наслідки першого етапу реформування економіки — різке падіння життєвого рівня, безробіття, зубожіння незахищених верств населення — підживлюють ностальгію за минулим. Адже стара система, хоч і економічно неефективна, забезпечувала базовий рівень захищеності особистості.

У розділеному суспільстві перехідного періоду такі тенденції можуть призвести до непередбачуваних наслідків.

Масштаби і своєрідність проблем країн з перехідною економікою потребують широкої міжнародної підтримки їх реформ для забезпечення незворотності процесу перетворень, що є запорукою миру і стабільності не лише в цих країнах, але і в регіоні в цілому.

Міжнародна допомога, націлена на якнайшвидшу інтеграцію країн, що проводять кардинальні реформи, у світову економіку і торгівлю, сприятиме появі нових джерел фінансування розвитку.

Приємно відзначити, що проблеми країн з перехідною економікою знаходять розуміння з боку міжнародного співтовариства. У зв'язку з цим хотілося б висловити вдячність ООН та її Генеральному Секретареві пану Бутросу Бутросу Галі за значний вклад у міжнародне співробітництво з питань розвитку.

Глибокий аналіз становища країн з перехідною економікою міститься в доповіді Генерального Секретаря з цього питання 49-й сесії Генеральної Асамблеї ООН.

Ми, зокрема, повністю згодні з висновком, що найгострішою проблемою економічного розвитку країн з перехідною економікою є визначення вірного поєднання державного регулювання економіки і заохочення приватної ініціативи.

Пане Голово!

Соціальні проблеми, які стоять сьогодні перед людством, досі небачені за масштабами і небезпечністю. Наша держава поділяє оновлені підходи ООН до проблем соціального розвитку. Концепція сталого соціального розвитку, орієнтованого на людину, викладена в проектах кінцевих документів нашої зустрічі — в Декларації та Програмі дій, співзвучна з нашим баченням шляхів вирішення існуючих соціально-економічних проблем в Україні. Переконані, що цього можливо досягти лише спільними зусиллями, через активне партнерство між урядом і громадянським суспільством.

Ця концепція, на нашу думку, закладає міцну основу для поглиблення багатостороннього співробітництва в соціальній сфері, відкриває перспективи для встановлення нового світового порядку в наступному тисячолітті.

Втілення в життя цієї концепції відповідає інтересам наших дітей і онуків, інтересам майбутнього і значною мірою залежить від нашої з Вами політичної волі і рішучості.

Дякую за увагу.

Хроніка. Факти. Події

● *Кишинів*

Пристрасті довкола референдуму

***У** П'ЯТИ південних районах Молдови відбувся референдум, який підтвердив статус, наданий регіону парламентом країни: територіально-автономне утворення Гагаузія.*

Референдум розпочався з блокування Народним фронтом виборчої дільниці у селі Кісілія Маре. Групу захоплення з активістів фронту очолив редактор партійного тижневика «Цара» Штефан Сокиряну. Спробу розгромити дільницю перепинили представники Кишинева. Але голосування тут усе-таки було зірвано: люди до виборчих урн більше не повернулися.

Від участі в голосуванні відмовилися болгарські села. Місцеві болгари виступили проти входження до гагаузької автономії й за пряме підпорядкування Кишиневу.

У референдумі взяло участь 36 населених пунктів. У 10 з них гагаузьке населення становить меншість. За даними виборчої комісії, у 6 з них проголосували проти гагаузької автономії, 30 населених пунктів висловилися за.

Референдум проходив під контролем міжнародних спостерігачів. Невелика група — від уряду й парламенту Туреччини. Інтерес Туреччини до південного регіону Молдови й гагаузів, які там проживають, мабуть, можна порівняти з інтересом Росії до східного регіону республіки — Придністров'я. Незважаючи на це, багато виборців, зокрема Дмитро Арабаджі з гагаузької партії «Гагаузхалки», зазначають, що «орієнтація регіону швидше придністровсько-російська, аніж турецька».

У числі спостерігачів були працівники посольств України, Болгарії, Угорщини. Останні, за словами президента Гагаузії Степана Топала, активно цікавляться південною автономією у Молдові, приміряючи, мабуть, її модель до трансільванських угорців у Румунії.

Увагу України до подій на півдні Молдови також можна пояснити: 40 тис. гагаузів мешкають у сусідній Одеській області.

Гагаузи разом з автономією одержали право на економічну самостійність використання власної символіки. Офіційними мовами тут визнані молдавська, гагаузька, російська.

● *Тбілісі*

Захистить Рада

***У** КОМІТЕТІ із захисту прав людини (Тбілісі) відбулося засідання колегії, на якому було розглянуто пропозицію про створення Ради при Комітеті із захисту прав людини.*

Необхідність його створення обумовлена тим, що в ході проведення реформ доводиться стикатися з безробіттям, поповнюється армія соціально незахищених людей, які потребують захисту своїх прав. Ідея створення Ради, до складу якої увійдуть представники грузинської громадськості, інтелігенції, люди різних професій, належить голові Комітету із захисту прав людини та міжнаціональних відносин Сандро Кавсадзе.

Національні свята

Життєдайна сила далекої весни

З досьє «ГУ». Золтан Гал народився 10 грудня 1940 року в Будапешті. Закінчив юридичний факультет Будапештського університету та військову академію. Доцент. З 1987 по 1989 рік — міністр внутрішніх справ Угорщини. З 1990 по 1994 — депутат парламенту, член конституційної, а потім — комісії з питань національної безпеки. З 1991 року — керівник парламентської фракції УСП. У 1994 році обраний Головою Державних Зборів Угорщини. Одружений, має сина.

***Н**АПЕРЕДОДНІ національного свята Республіки Угорщина кореспондент «ГУ» взяв інтерв'ю у Голови Державних Зборів Угорщини пана Золтана ГАЛА.*

— Пане Гал, наші народи завжди були дружні, як і належить близьким сусідам... Але політичні реалії останніх років внесли зміни у відносини між нашими державами.

— Безумовно. Підписано угоди про добросусідство та співробітництво країн і співпрацю двох парламентів, інші документи в галузі суспільного, економічного, культурного життя. Позитивні зміни у розв'язанні проблем угорської меншини на території України створили хорошу основу для подальших контактів.

— Які завдання стоять перед угорською демократією?

— Приєднання до інтегруючої Європи. Прагнемо створити для цього політичні, економічні, правові та духовні передумови. Розуміємо, що на це знадобиться чимало часу. Проте добре пам'ятаємо попередження генерала де Голля: «Рубежі Європи пролягають біля Уралу». Тому й надаємо такого великого значення нашим східним зв'язкам, у тому числі з Україною.

— Які особливості нинішнього розвитку угорського суспільства і яка роль парламенту в цих процесах?

— Характерна риса угорських перетворень, що вони проходять в мирних умовах. Як у нас кажуть, без жодного ляпаса. Роль парламенту тут була ключова. Нагадаю, що основні закони «пересадки-трансплантації» приймали ще попередні депутати. З 1990 року Держзбори стали центром політичного життя, а звідси й критичних нападок. Але те, що вони виконали історичну функцію у формуванні законодавчої бази демократичного, ринкового суспільства, визнають навіть найбільш пристрасні критики.

— Якою мірою сформовано цей правовий «фундамент» і які «цеглини» буде закладено в нього найближчим часом?

— Найбільш потрібні для розвитку парламентської демократії та ринкових відносин закони вже народилися. Але багато з них доводилося змінювати. Дещо відстаємо з прийняттям законів у галузі економіки. А от правова культура зазнала позитивних змін.

Проте ще багато слід зробити. Зокрема, поліпшення вимагають закони про приватизацію та реформи у бюджетній сфері, а також угоди про співробітництво з нашими сусідами. Днями буде створено парламентську комісію, яка готуватиме остаточний варіант нової конституції країни.

— Угорщина прагне приєднатися до НАТО та ЄС. Як це вплине на україно-угорські відносини, зокрема тоді, коли вона стане повноправним членом Північноатлантичного блоку?

— НАТО як захисна організація здатна створити безпеку своїм членам. Відомо, що той, хто має намір приєднатися до ЄС, має погодитися з його концепцією безпеки та механізмом її реалізації. Проте це аніскільки не повинно впливати на наші стосунки, скажімо, з Україною. Наша захисна доктрина не має і не матиме обличчя ворога: ми й надалі будуватимемо зовнішні відносини з іншими державами на основі взаємоповаги та добросусідства. І цю лінію не змінить навіть членство в НАТО.

— Ще донедавна національне свято Угорщини — день початку революційного руху у 1848—1849 рр. за свободу і незалежність — офіційно у вас не відзначали...

— Так. Протягом багатьох десятиліть це свято мало гіркий присмак примусової обережності. Один з найяскравіших днів нашої історії був, як правило, робочий, тільки школярі мали вихідні. Демократичні перетворення знову зробили 15 березня Національним святом. Нині всі громадяни Угорщини відзначатимуть цей великий день, що справді приніс нашому народові життєдайну весну.

Інтерв'ю взяв Микола ГОРВАТ.

Із січня 1995 року в столиці Угорщини Будапешті відкрито корпункт «ГУ», який очолив власний кореспондент газети по Закарпатській області Микола Горват. Тел. у Будапешті: (36-1) 132-80-17; в Ужгороді: (03122) 2-45-93.

Алло, Делі?..

Будуємо разом

***Ф**АХІВЦІ з світової економіки відзначають, що Індія протягом останніх років — серед перших за темпами господарського розвитку. Ця держава має якнайширші ділові контакти з провідними країнами світу.*

А що нового в україно-індійських відносинах? Розповідає Надзвичайний і Повноважний Посол України в Індії Георгій Ходоровський.

Сьогодні наша держава представлена в Індії перш за все традиційними галузями, зокрема, металургійною. Так, нещодавно українські дипломати були присутні на урочистостях з нагоди пуску агломераційної фабрики в Дургапурі. На зведенні цього об'єкта працювали й спеціалісти з України.

Цікавим, на мою думку, буде той факт, що генеральним проектувальником став Український інститут проектування металургійних заводів з Дніпропетровська, окремі проектні роботи виконували також інші заклади з України. Головною метою поїздки, звичайно, була зустріч з будівниками фабрики — громадянами нашої держави.

Без проблем життя не буває навіть в Індії. Отож, говорили ми про те, чим посольство може зарадити, аби їх було менше. Людей хвилює майбутнє повернення на батьківщину, адже більшість виїхала до Індії ще бувши громадянами СРСР. Багато скарг було на те, що через бюрократичні перепони члени сімей спеціалістів не можуть оформити візи для виїзду до Індії. Дипломати пообіцяли допомогу в розв'язанні цих житейських і водночас державних проблем.

З послом розмовляв Сергій ДАНИЛЕНКО.

Призначення

Рой Рів — новий посол Великобританії в Україні

Закінчився строк повноважень Надзвичайного і Повноважного Посла Великобританії в Україні пана Саймона Хіменса, який від'їжджає 17 березня, щоб зайняти посаду посла Великобританії.

Королева Великобританії схвалила рішення про призначення наступником пана Хіменса — посла її Величності в Україні пана Роя Ріва. Уряд України теж схвалив це рішення.

Пан Рой Рів народився 1941 року. Починаючи з 1966 року, працював у Міністерстві закордонних справ й у справах співдружності Великобританії. Двічі — з 1968 по 1973 рік та з 1978 по 1980 р. працював у Британському посольстві в Москві. Потім — цивільна служба. 1983 року його призначено заступником генерального консула в Йоганесбурзі, а після того працював радником у Міністерстві закордонних справ й справах співдружності в Лондоні.

З 1991 року — генеральний консул у Сіднеї (Австралія).

Пан Рів одружений. Має двох дочок.

Тільки в межах Європи

***Н**ІМЕЦЬКА армія передусім покликана турбуватися про забезпечення оборони в центрі Європи. При цьому вона має бути здатна надати допомогу партнерові, котрому загрожує небезпека.*

У цьому полягає чітка концепція використання німецької армії,— заявив в інтерв'ю французькій газеті «Трибюн» німецький генерал Гельмут Вільман. Він з 1993 року є командувачем Єврокорпусом — прообразом майбутньої єдиної європейської армії.

Протягом найближчих трьох років, сказав генерал, Німеччина має створити власні сили «кризового реагування». На відміну від «більш легких» французьких сил «швидкої дії», зазначив він, ці німецькі частини будуть добре механізовані, до них увійдуть п'ять бригад загальною кількістю 50 тисяч військовиків.

Разом із тим не може бути й мови про те, щоб Німеччина вдавалася до будь-яких акцій сама, продовжував Вільман. Її метою, як і метою Франції, є колективні дії. Цевого часу й призвело до створення Єврокорпусу, наголосив він.

Минулорічне рішення Конституційного суду в Карлсрує, що дозволяє німецьким збройним силам брати участь в операціях поза Європою, помітно полегшило й завдання, які стоять перед Єврокорпусом.

Німеччина відтепер має ту ж свободу дій, що й решта. Проте це не означає, що Єврокорпус, який, за словами Г. Вільмана, є символом європейської ідеї, автоматично зможе втручатися в події за межами Європи. Знадобиться, як і раніше, одностайне рішення всіх країн, які є його членами, вказав генерал.

Нюрнберг. Середньовічна частина міста — район ремісників. Нині тут з'явилося чимало ресторанчиків, де готують їжу за старовинними рецептами.

Фото ДПА.

Інформація про випуск акцій

Акціонерного комерційного Українського банку торгового співробітництва

Акціонерний комерційний Український банк торгового співробітництва — акціонерне товариство відкритого типу — оголошує про випуск акцій п'ятої емісії.

Плановий обсяг п'ятої емісії становить 23.800.000.000 (двадцять три мільярди вісімсот мільйонів) карбованців.

Кількість акцій — 23800 (двадцять три тисячі вісімсот). Номінальна вартість однієї акції — 1000000 (один мільйон) карбованців.

Акції різних випусків рівні в правах: привілейовані акції не випускаються.

Акціонерам видається сертифікат на сумарну кількість придбаних акцій.

Розмір дивідендів за акціями визначається загальними зборами акціонерів за підсумками квартальної діяльності банку.

Початок передплати 20 березня 1995 р.

Закінчення передплати 19 липня 1995 р.

Місце передплати: 310003 Харків, вул. Клочківська, 3.

Тел: (0572) 22—76—48.

ЯК РОЗВАЛЮЄТЬСЯ РАДГОСП,

або Киселівські «літописці» за роботою

***Бригадир** ферми Петро Пастушенко сів на бричку односельчанина, завантажену лантухами зерна, щоб дістатися додому. Побачила це одна тваринниця і пустила чутку: люди добрі, дивіться, як краде чоловік радгоспне добро. Собі, бач, бере, а іншим забороняє...*

Цей надто буденний випадок стався в Киселівці на Білозерщині, звідки надійшла скарга до «Голосу України». Автори спрямували свій критичний заряд проти керівників радгоспу, які «крадуть і розвалюють господарство, думають про власну вигоду, а не про робітників». І хоча під час зустрічі доярки і телятниці, підписи яких фігурували в листі, відмовилися від авторства, але фактично повторили те, про що «сигналили» інші. Загалом ледь не масова пошесть різних звинувачень охопила радгосп «Молода гвардія». Хтось щось привіз, дістав, продав або купив — пильні люди, за висловом диспетчера радгоспу Любові Котової, котра теж постраждала від чуток, одразу пишуть «куди слід».

— Скажу більше, — констатувала жінка, — з нашими людьми коїться щось дивне. Виписала якось я дві тонни буряків, так на мене зараз-таки полетіла депеша в район. Коли ж «доброзичливці» побачили марність своїх старань, то пустили в хід інший, модний у нас спосіб висловлювання протесту, — чаклунство. Сипали мені землю з кладовища під ворота, кидали згортки з собачою шерстю. Схоже на якийсь дурдом.

— Люди «викриють» когось із сусідів — і тішаться з того, — підтвердив головний агроном Валентин Урсал, якому, до речі, теж безпідставно присвячено в листі кілька вульгарних рядків. За нелегкого життя це, мабуть, як еліксир для душі.

Утім, реальність дає чимало приводів для народження чуток. Часто, пояснюючи спад виробництва «доказами» на зразок «розвалюється колгоспна система», «у столиці сидять не дуже тямущі начальники», деякі місцеві командири, образно кажучи, руйнують стару колективну будівлю. Під тиском киселівських «чаклунів» райсільгосппуправління перевірило окремі факти й виявило: група спеціалістів на чолі з директором радгоспу Григорієм Лущаном, тепер уже колишнім, за короткий час привласнила чимало добра: дві бетономішалки, три подрібнювачі кормів, 59 кубометрів фундаментних блоків, десять плит перекриття, інші матеріали на загальну суму 96 мільйонів 672 тисячі карбованців. Звісно, чиновники нижчого рангу, а за ними й рядові працівники — туди ж, наслідують приклад керівної верхівки, хоча й у менших масштабах. Простому смертному доводиться обмежуватися хіба що мішком силосу, таємно винесеному в сутінках...

Живуть люди бідно, ледь зводять кінці з кінцями. Навіть тваринники за місяць отримують не більш як по 300 тисяч карбованців платні. Палива вдома не всім вистачає. Магазини після кількох пограбувань позакривали.

Черпати достаток радгоспівцям немає з чого. За останні два роки валове виробництво основних видів продукції господарства зменшилося втричі. Тільки в 1994-му році не добрали десь 100 тонн м'яса, 800 тонн молока, значну кількість насінницької продукції. Продуктивність праці у зіставних цінах знизилася майже наполовину. Одне слово, довели свій радгосп до ручки.

Управлінська машина господарства, запущена за комуністичних часів, майже не зазнала модернізації. І далі функціонують різні радгоспні служби. Зокрема плановий відділ, хоча аналізувати йому просто нічого, бо вже запахло банкрутством. Давня система звітності, економічного аналізу виступає здебільшого як реєстратор негативних процесів на виробництві. Доходить до абсурду. Скажіть, будь ласка, як може розшифрувати для себе хоча б таке поняття, як «виробіток на одного робітника», Петро Пастушенко, вже згадуваний нами бригадир ферми, котрий прагне хоч якоюсь мірою припинити крадіжки кормів з бідного раціону тварин і тим наживає собі ворогів серед тваринників? За його словами, з 1500 телят, що їх тримали на фермі донедавна, залишилося 530, та й тих годувати практично нічим. Сумно, але приростів ваги тварин не спостерігається. На момент мого перебування в радгоспі силосу там залишалося днів на 5—6. Щоб, бува, не розікрали його останні тонни, корми накрили важким залізяччям. Резерви? Їх, на думку бригадира, краще шукати на небі. А яка користь керуючому відділком радгоспу Володимиру Файферу від виведеної плановиками цифри з графи «коефіцієнт використання машинно-тракторного парку», якщо механізатори підрозділу не можуть якісно обробити понад 2000 гектарів землі, бо для 23 тракторів немає солярки, обмаль бензину, мастила. Двигуни виходять з ладу. Доводиться лише дивуватися: як це трактористи не кидають роботу, адже вони обтяжені безліччю проблем, не бачать нормальної зарплати.

Отже, можна керівникам радгоспу побажати кращого використання людських і матеріальних ресурсів. Але для цього треба виявляти ініціативу, запроваджувати економічні новинки, сприймати вимоги ринку. Але нічого цього немає.

Проте в негараздах господарства винні не тільки керівники. І прості трудівники не допускають будь-яких змін, реформаторства на заповідну радгоспну територію. Автори листа, і не лише вони, різко нападають на кількох місцевих фермерів. (До них підходять чомусь з однією міркою: мовляв, це такі ж елементи, як і радгоспне начальство, гоняться за збагаченням). Спроба хоч якось «підкоригувати» штатний розпис у підрозділах під реальну обстановку, пов'язану зі скороченням обсягів робіт, наражається на шалений опір, незважаючи на те, що мізерна подачка у вигляді зарплати не забезпечує запитів сімей. Чого б це так триматися за порожнє місце? За гнівними словами на адресу місцевого начальства прозирає погано прихована туга за втраченими власними можливостями щось і десь дістати для самого себе. Написані до різних інстанцій листи, в «Голос України» теж, пройняті, ніде правди діти, деякою заздрістю авторів-анонімів від того, скажімо, що саме «головний бухгалтер радгоспу Гаврилов придбав автомашину», хоча жодного криміналу в тому немає. Літописцеві сільської побутової хроніки на тлі відчутної матеріальної кризи, звичайно, дещо образливо, що його в чомусь обійшли.

Все це можна зрозуміти. Але зрозуміло й те, що праведним «розвінчуванням» зловживань життя собі не поліпшити і радикальних проблем радгоспного виробництва не розв'язати. Є надія, що з приходом до керівництва радгоспом молодого директора Сергія Тріщановича атмосфера в селі очиститься, почнеться новий, сприятливіший для розвитку колективного господарства період.

І останній штрих до невеселого відрядження. Ми не випадково звернули увагу на цей радгосп. За попередніми даними облсільгоспуправління, більш як 50 господарств Херсонщини завершили виробничий рік зі збитками, які обчислюються солідною сумою — 158 мільярдів карбованців. Однак фахівці вважають: остаточна звітність покаже, що збиткових господарств наполовину більше. Це, на думку спеціалістів, пов'язано з малопродуктивною роботою у четвертому кварталі минулого року. Невтішну статистику, безсумнівно, буде помічено на сесії обласної Ради під час розгляду невідкладних заходів щодо прискорення земельної реформи у сфері сільськогосподарського виробництва.

Що ж, давно пора!

Іван КАЛИНИЧЕНКО,
власний кореспондент
«Голосу України».
Херсонська область.

ПОРЯТУЙ, БОЖЕ, ХРАМИ ТВОЇ

(Закінчення. Початок на 1-й стор.)

«Национальное достояние Украины продается иностранцам», — йдеться далі в листі. Один корпус віддано під представництво американській тютюновій фірмі, інший — під італійське посольство...

З огляду на все це, народні депутати вимагають передати всю територію Києво-Печерської Лаври Українській православній церкві, главою якої є митрополит Київський Володимир (Сабодан), а також провести кримінальне розслідування «в отношении должностных лиц, которые виновны в распродаже церковного имущества».

Сум'яття почуттів викликає цей документ.

НАРОДНЫЙ ДЕПУТАТ УКРАИНЫ

16.11.94г.

Президенту Украины
Леониду Даниловичу Кучме

Председателю Верховного Совета Украины
Александру Александровичу Морозу

Депутатское обращение

Киев - один из старейших городов Европы. Он известен всему миру своими замечательными историко-культурными памятниками, среди которых особое место занимает Киево-Печерская Лавра. Поэтому глубокое возмущение у нас вызывает то состояние, в котором ныне очутилась чтимая во всем мире всеправославная святыня. Вверенная на попечение Богом славному украинскому народу, она, благодаря "заботам" Киево-Печерского историко-культурного заповедника, превращена в объект увеселительных прогулок. В многочисленных киосках, которые заполонили территорию Лавры, идет торговля карикатурными изображениями политических деятелей, книгами фривольного содержания, сувенирами, галантерейными товарами и грязной кустарщиной, выполненной в виде священных предметов. Открыты тон кафе, где продают спиртное и развлекается веселая публика. Великая Лаврская колокольня разрушается прямо на

Справді, чи можна допустити, щоб всесвітньовідома святиня перетворювалась на пустку, розпродалася чужинцям?..

При ближчому знайомстві, однак, не все виявилося так трагічно. Нині в музейному об'єднанні «Києво- Печерський державний історико-культурний заповідник» склався досить компетентний, досвідчений колектив науковців, реставраторів, інженерів, які провадять копітку щоденну роботу. Вона велася багато років, часом урозріз з офіційною державною політикою радянської епохи. Працівники музею пам'ятають, як в 60-і роки за розпорядженням якогось надто войовничого атеїста просто в багнюку викинули цілу галерею ікон — ними було вимощено пішохідну доріжку на Ближніх печерах. Їх тоді підібрали й сховали до кращих часів. Нині усі вони відреставровані й зберігаються у фондосховищі, а деякі повернуто церквам. Проте є старовинні ікони, які потребують до себе особливо бережного ставлення, — їх не можна виставляти у церквах, де кіптява від свічок руйнує фарби.

А що вже говорити про складний комплекс давніх споруд? Адже те, що на поверхні, складає лише невеличку частину, усе інше — внизу, у землі. Територія Верхньої Лаври вся порита ходами. Підземні ходи обрушені, напівзасипані — становлять собою постійну загрозу для лаврських споруд. Нині їх детально вивчено, складено їхню схему і вживається заходів, аби вони не порушували цілісність надземних будівель.

Окрім того, під Лаврою проходить 82 кілометри різних інженерних комунікацій. Деякими з них, розрахованим на 8—10 років експлуатації, сьогодні вже по 20 років. Вони теж потребують щоденного кваліфікованого догляду. Усе це, поряд з великими і складними роботами по зміцненню і реставрації лаврських споруд, потребує великих коштів. Чи знайдуться вони у церкви, якщо сьогодні передати їй, за вимогою депутатів, усю територію Лаври? Про це в листі депутатів нічого не говориться. А держава, попри всі економічні труднощі, все ж знаходить можливість підтримувати музей, минулого року, наприклад, на його потреби було виділено 23 мільярди карбованців. Іще 5 мільярдів заробив сам музей екскурсійною діяльністю (за термінологією шановних депутатів — «увеселительными прогулками») — діяльністю, яка практикується в усіх музеях світу. Інша річ, що з метою віднайти кошти для науково-реставраційних робіт, доводиться деякі приміщення тимчасово здавати в оренду.

— Так, ми сьогодні вимушені йти на такі кроки, — говорить генеральний директор музейного об'єднання «Києво-Печерський історико-культурний заповідник» Юрій Дем'янович Кібельник. — Але про розпродаж церковного майна не йдеться. Усе це — вигадки, спроба зіграти на почуттях віруючих. Звичайно, те, що на території Лаври, поза нашими спинами, розмістили іноземне посольство, та ще й католицької держави, не робить нам честі. Але з нами не радились, на наші протести не звернули уваги.

До речі, на чудову місцину завжди знаходилося чимало зазіхальників. От і зовсім недавно сюди навідалися двоє плечистих молодиків, які назвалися представниками охорони Президента, з претензією на лаврські автогаражі. На запитання: а куди ж подіти всю техніку заповідника? — гості зневажливо знизали плечима: це, мовляв, ваш клопіт.

Річ у тім, що означені гаражі було побудовано свого часу для машин, які обслуговували В.В.Щербицького. Але потім, під тиском громадськості, перший комуніст республіки передав їх музеєві. Тепер же люди з оточення Президента, спекулюючи його авторитетом і всупереч Указу його попередника про відселення з території заповідника всіх сторонніх організацій, збираються провести зворотну операцію.

Отже, у Лаври є свої серйозні проблеми. І добре було б,якби депутати усі їх ретельно вивчили. Зокрема й таке: якщо вже передавати Лавру церкві, то чому саме УПЦ з верховенством московського патріархату? І хіба не можна якось узгодити збереження Києво-Печерської Лаври як історико-архітектурного пам'ятника і в той же час православної святині? Нинішнє керівництво заповідника вже сьогодні подає приклад такого «мирного співіснування». Так, територія Нижньої Лаври віддана чоловічому монастиреві, де розміщено також духовну семінарію, академію. Зовнішній вигляд цієї частини нині вже чепурніший, аніж верхньої території. Але що стосується щоденного кваліфікованого догляду за надземними спорудами, експлуатацією підземних комунікацій та інших капітальних робіт, які потребують великих фінансових і матеріальних вкладень, то цього ченцям пізнати не під силу. Їм сьогодні нічим буває заплатити навіть за комунальні послуги. Та й досвідчених спеціалістів, і техніки, й досвіду, — нічого цього у них немає.

На великі релігійні свята, коли до монастиря плине потік віруючих, який не в змозі вмістити малі монастирські церкви, дирекція заповідника дозволяє відправляти богослужіння у найбільшій церкві Верхньої Лаври — Трапезній. В інші ж дні там іде звичайна музейна робота. Як бачимо, при бажанні завжди можна знайти виважені безконфліктні рішення. Тим більше вражає своєю категоричністю тон депутатського звернення.

МЕНІ вдалося зв'язатися з народним депутатом України Г.М.Старовойтовою, підпис якої стоїть під листом першим, та запитати: хто з її колег був на території Лаври і вивчав це питання? Чи є гарантія того, що УПЦ — Київська метрополія — спроможна дати лад тому великому і складному господарству?

— Ну, знаєте, — щиро призналася Галина Максимівна, — ходив такий лист поміж депутатами, збиралися підписи, ну і я підписала. Треба ж рятувати Лавру! А ті, хто цей лист готував, мабуть же, вивчав питання на місці...

Почуття зрозумілі. Але, очевидно, мало хто з депутатів поцікавився, наскільки написане відповідає справжньому стану речей, і чому це Києво- Печерську Лавру конче слід передати церкві, патріархат якої розташований на території сусідньої держави? Економічних і будь-яких інших обгрунтувань проблеми не знаходимо ні в депутатському зверненні, ні в листі Київського митрополита Володимира, який звернувся до голови Київської міськради Л.Косаківського з такою ж вимогою і приблизно у тих же виразах.

Історичну пам'ять народу, створені ним шедеври треба берегти. І тому перш за все вони повинні бути під охороною держави. Що не виключає, звичайно, дружньої підтримки з боку всіх зацікавлених осіб і організацій.

В'ячеслав БОЙКО.

Спорт

І дощ «Динамо» — не завада

Чемпіонат країни з футболу. Вища ліга. 19-й тур.

Чорноморець — Карпати. 2:1. 7000. 1:0 Жабченко, 40, 1:1 Покладок, 67, 2:1 Селезньов, 79. **Дніпро — Таврія. 0:0.** 2000. **Металург — Прикарпаття. 0:0.** 5100. **Зоря-МАЛС — Кривбас. 1:1.** 5000. 1:0 Гридюшко, 28, 1:1 Ниченко, 75. **Верес — Торпедо.** 0:3. 3000. 0:1 Аваков, 51, 0:2 Смирнов, 56, 0:3 Аваков, 77. **Темп — СК Миколаїв. 3:0.** 5000. 1:0 Кальян, 19, з пенальті, 2:0 Габіскірія, 58, А.Капанадзе, 80. **Волинь — Кремінь.** 3:2. 4800. 1:0 Солодкий, 52, 1:1 Казмирчук, 71, 2:1 Шевчук, 75, 3:1 Солодкий, 77, 3:2 Лукашенко, 82. **Нива Вц. — Нива Тр. 0:0.** 4000.

Динамо — Шахтар. 3:0. 3500. 1:0 Похлебаєв, 36, 2:0 Леоненко, 52, 3:0 Леоненко, 56.

Динамо: Шовковський, Дмитрулін, Ващук, Хомин, Шматоваленко, Максимов (Леженцев, 88), Мізін, Калитвинцев (Ребров,79), Похлєбаєв, Леоненко (Косовський, 79), Коновалов.

Шахтар: Шутков, Леонов, Гопей, Ященко, Коваль, Онопко, Орбу, Осташов (Воскобойник, 64), Петров, Ковальов (Погодін, 26), Матвєєв.

Судді: Сельменський, Бабич, Онуфер (усі — Ужгород).

	В	Н	П	М	О
Динамо	15	4	0	49—17	49
Шахтар	12	3	4	37—16	39
Дніпро	11	4	4	32—22	37
Чорноморець	10	4	5	30—19	34
Таврія	10	3	6	39—23	33
Торпедо	10	1	8	28—24	31
Кремінь	9	3	7	26—22	30
Кривбас	8	5	6	16—12	29
Карпати	6	6	7	18—21	24
Верес	7	3	9	21—34	24
Нива Вц	7	2	10	21—21	23
Нива Тр	6	4	9	23—23	22
Прикарпаття	5	5	9	19—29	20
Зоря-МАЛС	5	4	10	23—38	19
Металург	4	6	9	20—32	18
Волинь	5	2	12	16—35	17
Темп	4	4	11	17—23	16
СК Миколаїв	5	1	13	13—37	16

Хоч і казав на післяматчевій прес-конференції головний тренер киян Володимир Онищенко, що зіграно лише 19 тур, попереду ще все друге коло і нічого завчасно коронувати його «Динамо», але давайте будемо щирими: мало хто сумнівається, що наздогнати чемпіона країни і лідера турніру вже нікому не вдасться. Навіть наставник донеччан Володимир Сальков сказав тоді ж, що його команда і не виношувала таких планів, реально дивлячись на речі.

Навіть надокучливий дощ не зіпсував динамівцям настрою в їхньому поєдинку з «Шахтарем», який, природно, вважався цетральним не тільки в турі, а й у другому колі. Лава киян сьогодні така довга і заповнена такими вправними і приблизно рівноцінними виконавцями, що непомітною стала відсутність в їхньому ігровому складі Лужного та Шевченка, які через дві жовті картки пропускали зустріч. І Беженаря з Шкапенком, які з «Динамо-2» перебували в Японії.

Маестро, і не інакше, в лавах господарів був Леоненко, який ось уже другий матч поспіль забиває по два м'ячі. Його натхненна гра надихала того вечора партнерів. Динамівський ансамбль взагалі був достатньо злагодженим.

Звичайно, не збирався програвати, принаймні з таким результатом, «Шахтар». Але цього разу він явно поступався суперникові. І якби не майстерність донецького воротаря Шуткова, то рахунок міг бути ще більшим.

Хочеться висловити компліменти на адресу тренера Ігоря Надєїна та його команди «Торпедо». Запоріжці після зимової перерви виступають досить рівно й упевнено. Їх не знітила поразка від киян у кубковому матчі, в якому автозаводці на полі суперника не мали вигляду хлопчиків для биття. Через кілька днів удома вони взяли реванш у чемпіона. А в стартових турах другого кола мають абсолютний результат, здобувши надпереконливі перемоги: вдома над «Зорею-МАЛС» — 4:0 і в Рівному над «Вересом» — 3:0.

Сьогодні учасники чемпіонату проведуть матчі 20-го туру, а післязавтра кандидати в національну збірну злетяться під крило Анатолія Конькова. Наша головна команда вирушить до Австрії, де готуватиметься до відбіркового матчу чемпіонату Європи з хорватами.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

На аренах країни і світу

Київ

Художня гімнастика. У Палаці спорту пройшов представницький міжнародний турнір «Кубок Альбіни Дерюгіної». Абсолютною переможницею цих змагань стала українська спортсменка Катерина Серебрянська із Сімферополя. Призерами в багатоборстві стали Вікторія Стадник (Україна, Київ) та Лілія Колева (Болгарія).

Серебрянська виграла також усі змагання з окремих видів.

Баскетбол. Чемпіонат країни серед чоловіків. Вища ліга. «Будівельник» (Київ) — «Київ-Баскет» — 130:91, 107:90, «Шахтар-АСКО» (Донецьк) — «Азовмаш» (Маріуполь) — 152:104, 138:81, «Нафтохім-Олександрія» (Біла Церква) — «БІПА-Мода» (Одеса) — 95:108, 90:94, СК «Миколаїв» — ЦСК «Меркурій» (Київ) — 106:94, 100:103.

Казань

Хокей. Регулярний чемпіонат МХЛ. «Ітіль» (Казань) — «Сокіл» (Київ) — 4:2.

Лінарес

Шахи. У цьому іспанському місті триває престижний турнір, в якому лідерство захопили львів'янин Василь Іванчук та Анатолій Карпов з Росії. Ще один український гросмейстер — Олександр Білявський зі Львова — посідає п'яте місце.

ГОЛОС України

Засновник — Верховна Рада України. Видавець — Президія Верховної Ради України. 252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5. Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

• За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
• Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
• За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

• ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23, телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44, телефакс — 449-85-62.
• Рукописів не повертаємо.
• Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 540740.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 Зам. 0311047.